

PASLAPTINGASIS OSAMA BIN LADEN

KAIP JIS ATsirADO, KAS JIS YRA?

Aleksas Vitkus

Kai prieš daugiau kaip 20 metų, 1979 gruodžio 24 dieną sovietų tankai įsiveržė į Afganistaną, ir netrukus užėmė jo sostinę Kabul, Amerikos prezidentas Jimmy Carter nutarė priešintis šiam naujam Brežnevo bandymui plėsti sovietų įtaką pietvakarių Azijoje. Nors Amerika jau tada suprato, kad įvairių Afganistano karinių ir politinių frakcijų nuolatinės rietenos gali kada nors pavirsti į Vakarams nemalonią konfrontaciją, CIA netrukus pradėjo masinę įvairiausių modernių ginklų gabenimą į Afganistaną, kurių pagalba per daugiau kaip ilgus devynis metus sovietų daliniams buvo užkirstas kelias galutinei pergalei.

Ta kova prieš sovietus buvo koordinuojama Pakistano Saugumo Direktorijos, kurios eilėse atsirado įvairaus plauko nepatenkinti jauni religinio nusistatymo arabai, Islamo fanatikai iš visų arabų kraštų - šiaurinės Afrikos ir Persijos įlankos valstybių bei tūkstančiai iš savo žemės išvytų palestiniečių. Vienas iš pirmųjų tokių savanorių į šį islam jihad - šventąjį Islamo karą - ir buvo jaunas, labai turtingas Osama bin Laden.

Tuo metu dar vyko šaltasis karas tarp dviejų didžiųjų pasaulio galybių, ir Amerika, stipriai remdama pasipriešinimą prieš sovietų tankus, džiaugėsi sovietų nesėkmėmis tame Afganistano kare, kuris vis daugiau pradėjo panašėti į neseniai buvusius Amerikos vargus Vietname. Tik šį kartą vargo rusai, o ne amerikiečiai. Pinigai už arabų ginklus atėjo daugiausiai iš Saudi Arabijos. Nelabai atsiliko nuo jos nei milijonai dolerių iš pasakiškai turtingos bin Laden šeimos.

Bin Laden šeimos šaknys yra Yemene, bet pats Osama yra užaugęs Saudi Arabijoje, kur jo tėvas, milžiniškuose statybu projektuose uždirbęs milijonus, užaugino daugiau negu 50 savo vaikų. Osama toje šeimoje buvo 17-as vaikas. Nors yra manoma, kad kai kurie jo broliai yra mokėsi Amerikoje, jis pats verslo administracijos mokslus išėjo Jidda, Saudi Arabijoje, Karaliaus Abdul Aziz vardo universitete. Ten jis ir susidomėjo musulmonų fundamentalistų ideologija, ir ilgainiui virto uoliu ir net aršiu karingo Islamo sekėju.

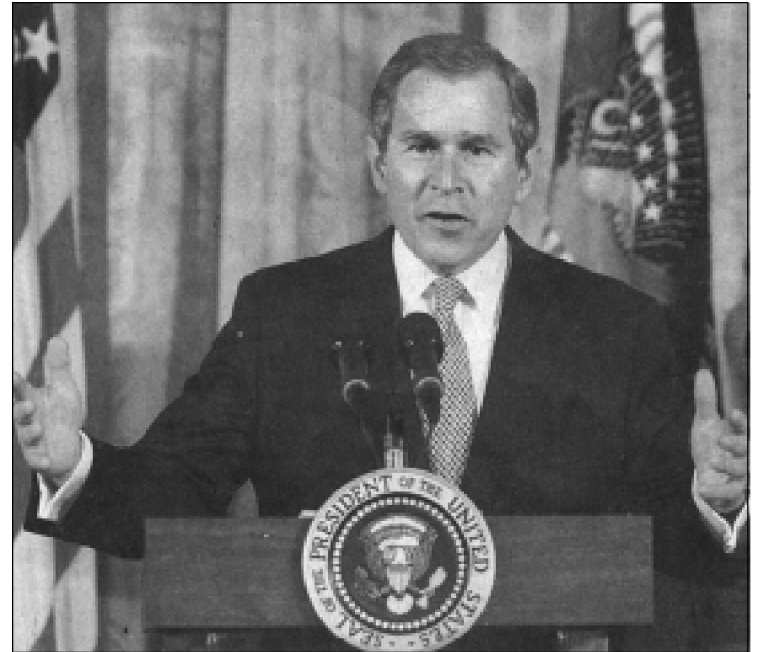
Sovietams 1979 metais įsiveržus į Afganistaną bin

Laden atrado savo pašaukimą ar gyvenimo misiją. Nors pats ginklu nekariavo, jis visokiais būdais rėmė prieš užpuolikus kovojančius Afganistano patriotus. Tuo buvo labai patenkinti Amerikos CIA agentai. Pasitaikydavo, kad Osama bin Laden ir CIA dirbo kartu, kaip pvz. statydami didžiulį ginklų sandėlį ir ligoninę Khost tunelyje.

Čia ir kilo plačiai pasisklidusi legenda, kad sovietų kulkos ar bombos bin Laden neįstengia pasiekti, nes jam kelis kartus pasisekė išsigelbėti iš kelių pavojingų situacijų. Palikęs savo turtingus rūmus Saudi Arabijoje, jis gyveno kartu su Afganistano kovotojais, su jais kartu virė, valgė, ir kasė apkasus, kas jį padarė dar didesniu herojumi. Jo charizmatiška elgsena ir išpūdingas ūgis - 6 pėdų ir 5 colių - jį dar labiau aukštino arabų akyse. Garsas apie jį pasisklido po visą arabų pasaulį, ir kai sovietai pagaliau gėdingai pasitraukė iš Afganistano, 1989 metais bin Laden grįžo į Saudi Arabiją

Čia jis sukūrė grupę arabų ekstremistų, vadinamą Al-Qaeda (liet. - bazė), kurios tikslas buvo tęsti jihad (šventąjį karą) ir už Afganistano ribų. Sekė ilga eilė teroristinių veiksmų: 1992 - Yemen, 1993 - New York, tas pats WTC pastatas, 1995 ir 1996 - Saudi Arabija, 1998 - Kenya ir Tanzania, 2000 - Yemen, 2001 - New Yorko WTC pastatai ir Washingtono Pentagonas. Visų tų teroristinių aukų dauguma - amerikiečiai kariai, jūrininkai ir civiliai.

Kai 1990 metais Irako kariuomenė įsiveržė į Kuwait, Osama bin Laden norėjo šaukti savo senuosius Afganistano karo veteranus kariauti prieš pasaulietišką Irako valdžią. Tuo metu prezidentas George H. Bush skubino sudaryti prieš Saddam

JAV Prezidentas George Bush, kalbėdamas Kongrese rugsėjo 20 dieną, paskelbė kovą teroristams.

Hussein stiprią koaliciją, ir sugebėjo patraukti į savo pusę Saudi Arabijos karalių Fahd ibn Abdul Azziz. Tuo labai pasipiktino bin Laden, kuris įleidimą Amerikos karinių dalinių į Saudi Arabiją laikė beveik šventvagyste. "Tie infidels (netikintieji - ne musulmonai) pagadins ir ištvirkins visą musulmonų pasaulį", - tvirtino Osama.

Dykumos karui greitai pasibaigus, kai kurie nedideli amerikiečių daliniai pasiliko Saudi Arabijoje. To nepakęsdamas, bin Laden pasitraukė į Sudaną, kur krašto valdžią irgi buvo tik ką perėmęs panašus griežtų Islamo pasekėjų fundamentalistų režimas. Čia jis įsteigė kelias teroristų apmokymo stovyklas. Tuo tarpu Afganistane vyko brolių žudiškasis karas. Milijonai žmonių paliko savo kraštą, ir netrukus Pakistane jau buvo apie 2 milijonus neramių ir ginkluotų pabėgėlių. Juos sutvarkyti Pakistanas pasirinko kažkokią nežinomą religiniai labai aršiai nusistačiusių ekstremistų musulmonų studentų grupę. Remiami panašaus puritoniško galvojimo Saudi arabų, ir ginkluojama Pakistano, ši grupė tapo žinoma kaip Taliban, ir gana greitai užvaldė beveik visą Afganistaną. Pats žodis Taliban reiškia - studentai.

Pradžioje afganai rėmė Talibaną, nes jie atrodė esą idealistai, nors ir kietoki savo sprendimuose. Netrukus paaiškėjo, kad naujoji valdžia buvo grynų Islamo fanatikų musulmonų klika, kuri užgniaužė visas gyventojų, ypač

moterų, teises, ir liepė visiems ne musulmonams, kaip nevertiems netikėliams, nešioti specialias žvaigždes, panašiai kaip Europoje žydai nešiojo prieš beveik 60 metų. Islamo religijos nesilaikantiems, pagal Talibano teisinį kodą, buvo neretai kertamos galvos būdavo gyvi laidojami žemėje.

Amerikai spaudžiant, Sudano valdžia 1996 metais ištrėmė bin Laden iš savo krašto, ir jis grįžo į Afganistaną, kuriame dar kurį laiką vyko pilietinis karas. Čia jis buvo priimtas kaip pergalingas herojus ir Talibano svečias. Nors beveik visame pasaulyje jis žinomas kaip parijas ir įtakingas teroristų vadas, yra beveik tikra, kad kai kurios arabų valstybės dar ir šiandien remia Talibaną kartu su jo "garbės svečiu" Osama bin Laden. Todėl jis ten jaučiasi gana saugus.

Afganistanas yra kietas riešutas. Jį per ištisisus šimtmečius nesėkmingai bandė užkariauti įvairūs senovės karvedžiai, pvz. Aleksandras Didysis. Bandė jį užvaldyti ir didžioji XIX-ojo amžiaus galybė - Didžioji Britanija, kuri po ilgų karų turėjo pasitraukti. Po daugiau kaip šimto metų nepavyko Afganistano užimti ir sovietams. Prezidentas Bush šiandien perspėja, kad pirmasis XXI-ojo amžiaus karas nebus greitas ar lengvas. Jei tas karas eis Afganistane, ir dar prieš Osama bin Laden, kuris dabar yra pačiame savo pajėgume (44 metų), niekas negali garantuoti, kad jis Amerikai bus sėkmingas.

Pasaulio dėmesys į Afganistaną, kuriame įtariamasis teroristų vadas Osama bin Laden yra saugomas. Rusijos žvalgybos pareigūnas CNN atstovui Maskvoje sakė, kad jie iki rugsėjo 11-osios žinojo kur jis gyvena, bet ne dabar.

ŽINIOS IŠ VILNIAUS

■ AIRIJA - PAVYZDYS LIETUVAI

Vilnius, rugsėjo 27 d. (ELTA). Seimo narys liberalas Algirdas Gričius ragina visas Seime atstovaujamas politines jėgas negaišti laiko tušties ginčams, o sutelkti pastangas ir valią reformoms. Tik einant tokiu keliu, parlamentaro nuomone, valstybė pasieks ekonominio klestėjimo. Tokią išvadą parlamentaras padarė po susitikimų Airijoje, kur, kaip Lietuvos delegacijos narys, lydėjo Prezidentą Valdą Adamkų valstybinio vizito metu, praneša ELTA.

Kaip sakė A. Gričius pokalbiuose su Airijos politikais išryškėjo vienas dalykas - ekonominis stebuklas šioje šalyje pasiektas sutelkus visų politinių partijų pastangas reformoms, sėkmingai išnaudojant narystės Europos Sąjungoje privalumus. Europos ekonomikos "tigrė" Airija jau septyneri metai paeiliui didina savo bendrąjį vidaus produktą 8-9 procentais. Šioje valstybėje trūksta darbo jėgos. A. Gričiaus duomenimis, Airijoje dabar legaliai dirba apie 1 tūkst. 500 Lietuvos piliečių.

Prisiminęs savo pirmąją viešnagę Airijoje 1987 metais, parlamentaras palyginimui pateikė tokius skaičius. Prieš 14 metų nedarbas šioje valstybėje siekė apie 25 procentus, trečdalis Dublino universiteto absolventų, nerasdami darbo, išvykdavo į užsienį. "Kai Airija įstojo į Europos Sąjungą 1973 m., žemės ūkyje buvo užimta apie 20 procentų darbo jėgos, šiandien - tik 6 procentai", - sakė A. Gričius.

Anot parlamentaro, airių politikai savo sėkmės paslaptį aiškina paprastai - buvo paprašyta šalies piliečių pasiaukoti ekonomikos pertvarkymo labui. Reformų svarbą, kaip pažymėjo parlamentaras, suprato Airijos piliečiai ir visos politinės partijos.

Anot A. Gričiaus, airių politikai linkėjo Lietuvai ryžtis radikalioms reformoms ir po kelerių metų sulaukti sėkmės.

"Jeigu mes apsispręstume tokiam žingsniui, kiekviena partija negalvotų apie balselius, kuriuos gaus per rinkimus, kad vėl pabūtų valdžioje, tada sulauktume sėkmės", - sakė A. Gričius. Priešingu atveju, jeigu partijos ir toliau galvos tik, kaip išsilaikyti paviršiuje, parlamentaro nuomone, mūsų laukia sunkūs metai.

■ NAUJAS ČEKIJOS AMBASADORIUS

Prezidentas Valdas Adamkus priėmė Čekijos, Rumunijos ir Alžyro ambasadorių Lietuvai skiriamuosius raštus, praneša ELTA.

Čekijos Respublikos ambasadoriaus Petr Voznica akreditavimo ceremonijoje Prezidentas V. Adamkus pabrėžė, kad abiejų šalių bendradarbiavimui stiprų pagrindą sukuria viduramžius siekiantys lietuvių ir čekų tautų ryšiai bei pastaraisiais metais sukauptas potencialas.

Pasidžiaugęs sėkmingai plėtojama Lietuvos ir Čekijos miestų, aukštųjų mokyklų ryšiais bei studentų mainais, Lietuvos vadovas pažymėjo, kad tokie santykiai jau dabar atitinka Europos Sąjungos dvasią ir Bendrijos principus.

Prezidentas išreiškė viltį, kad Prahoje vykiančio NATO viršūnių susitikimo sprendimai bus svarbūs Lietuvai, kuri konkrečiais darbais įrodo savo pasirengimą priimti narystės NATO atsakomybę.

■ RUMUNIJOS AMBASADORIUS

Pirmojo Rumunijos ambasadoriaus Lietuvai Lucian Fatu skiriamųjų raštų priėmimo ceremonijoje V. Adamkus pažymėjo, kad per Lietuvos ir Rumunijos diplomatinių santykių dešimtmetį nebuvo išnaudotos visos galimybės tarpusavio bendradarbiavimui plėtoti ir gilinti.

Pabrėžęs vieningumo ir stabilumo pasaulyje svarbą, Lietuvos Prezidentas abi valstybes paragino kurti saugesnę ir tvirtesnę Europą.

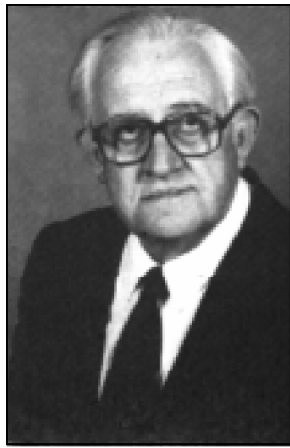
■ ALŽYRO AMBASADORIUS

Alžyro ambasadoriaus Lietuvai Tedjini Salaouandji skiriamųjų raštų priėmimo ceremonijoje Prezidentas V. Adamkus pasidžiaugė, kad ekonomikos globalizacijos ir šiuolaikinių technologijų dėka atstamai tarp valstybių nėra kliūtis sėkmingam jų bendradarbiavimui. Lietuvos vadovas teigė tikintis, kad abi valstybės ras būdų, kaip intensyviau plėtoti įvairiapusių ryšius.

"Pirmųjų dvišalių sutarčių pasirašymas būtų realus žingsnis šia linkme", - sakė V. Adamkus.

Šalies vadovas išreiškė viltį, kad Lietuvos ir Alžyro ekonominio bendradarbiavimo plėtra bus gera paskata glaudesniai Baltijos jūros ir Šiaurės Afrikos regionų bendradarbiavimui.

Lietuvių grįžimo į tėvynę informacijos centras

Algirdas Pužauskas

Pasaulio prekybos centro dviejų milžiniškų pastatų susprogdinimas palietė daugelio pasaulio valstybių piliečius, žuvo ne vien amerikiečiai, bet ir kitų šalių piliečiai, turėję New Yorke savo atstovybes, centrus ir jų tarnautojus. *Los Angeles Times* laikraštis apskaičiavo, kad be amerikiečių sugriautuose pastatuose savo gyvybes prarado apie 300, po jų eina Čilės gyventojai. Griuvėsiuose dingo 200 Kolumbijos, 130 Turkijos, 115 Filipinų, apie 113 Izraelio, 100 Vokietijos ir apie 70 Kanados piliečių. Prie jų galima pridėti po mažesni skaičių: belgų, danų, airių, meksikiečių, italų, portugalų, ispanų, šveicarų, brazilų, argentiniečių, pietinių korėjiečių.

Pirmas iš JAV sąjungininkų savo užuojautą ir solidarumą pareiškė Amerikon atvyko Prancūzijos prezidentas J. Chirac, kuris pasmerkė tarptautinį terorizmą ir išreiškė prancūzų tautos solidarumą. Britanijos premjeras Tony Blair tarėsi Europoje su sąjungininkų vadais ir tvirtino, kad dabar svarbiausias uždavinys parodyti teroristams, kad koalicija prieš jų žudikišką veiklą yra didelė, vis didėjanti. Britanija paragino savo piliečius Pakistane išvažiuoti iš tos pavojingos šalies, nes iš ten gali prasidėti žygis prieš tarptautinį terorizmą, kurio centras šiuo metu yra Afganistane.

Japonijos premjeras Junichiro Koizumi paskelbė, kad japonų karinės jėgos aktyviai prisidės prie Amerikos karo jėgų, dalyvaus žygyje prieš teroristus, japonų laivai padės rinkti žvalgybos žinias, padės gabenti karinę medžiagą, padės medicinos tarnyboje. Bus bandoma, kalbėjo japonų premjeras, papildyti dabartinę pacifistinę Japonijos konstituciją, kad Japonija galėtų prisidėti su savo gynybos jėgomis ne tik lėšomis, kaip buvo prisidėta Persų įlankos karo metu, išstumiant Irako kariuomenę iš Kuveito. Japonija jau paskyrė 10 mil. dolerių lėšų tvarkyti teroristų

TERORAS LAUKIA BAUSMĖS

padarytus New Yorke ir Washingtono griuvėsius.

Prezidentas G.W. Bush vienoje savo kalboje kaltino dėl teroristų veiklos Afganistane besislapstantį Osama bin Laden ir pasakė, kad Laukinių Vakarų dienomis Amerikoje buvo garsus posakis, kad banditas ieškomas, nesvarbu gyvas ar žuvęs. Prezidentas pareikalavo, kad Afganistaną valdanti Taliban partija išduotų suimtą bin Laden Amerikai teisti. Taliban vadai atsisakė tai padaryti. Priešingai, Taliban vadeiva mulah Mohammed Omar įsakė stiprinti Afganistane kalnuose įrengtas slėptuves ir rengtis sutikti Amerikos puolimus. Pakistano karinės vyriausybės galva irgi reikalavo, kad Taliban suimtų teroristų vadą, finansuotoją ir organizatorių bin Laden, tačiau 600 Taliban dvasininkų nubalsavo neklausyti nei

kariuomenėje. Teroro puolimus pasmerkė Rusijos užsienio reikalų ministras Igor Ivanov. Jis palaimino ir JAV pasirengimus pulti teroro jėgas. Paaiškėjo, kad rusų ministras buvo tik ką baigęs pasitarimus su vizituojančiu Maskvą Izraelio premjeru Ariel Sharon. Kaip žinoma, Izraelyje naujos gyventojų sodybos yra statomos daugiausia iš Rusijos atvykstantiems emigrantams, kurie turi šiokią tokią įtaką Rusijoje, jos valdžios įstaigose. Kitas rusų ministras, gynybos reikalų Sergej Ivanov pasmerkė teroristų puolimą Amerikoje, tačiau pabrėžė, kad nei Rusija nei kitos jos teritorijos neduos tarptautinei kariuomenei nei kareivių nei bazių, iš kurių būtų puolami islamo teroristai.

Nepatogioje padėtyje teroristų atžvilgiu yra ir komunistinė Kinija. Pati Kinijos vyriausybė nekartą kritikavo

Prancūzijos prezidentas Jacques Chirac, atvykęs į Washingtoną, su prezidentu George Bush aptaria terorizmo problemas.

Pakistano nei Amerikos. Buvusios Sovietų Sąjungos tarybinės respublikos: Azerbaidžanija, Tadžikija, Kirgizija, Kazachija, Uzbekija visos papeikė masinį teroro puolimą Amerikoje, tačiau nepažadėjo prisijungti į koaliciją prieš teroristus. Uzbekija, kuri turi sieną su Afganistanu, pati yra pergyvenusi puolimus iš radikalų islamistų, todėl pažadėjo kalbėtis apie galimą bendradarbiavimą kovoje prieš teroristus, tačiau kitos islamo šalys pabrėžė, kad joms islamo šalys pabrėžė, kad joms reikėtų tartis su Rusijos vyriausybe prieš tokį neįprastą bendradarbiavimą. Rusijos prezidentas Vladimir Putin paskelbė valstybinį gedulo momentą ir pareikalavo, kad pasaulis įsteigtų bendrą karinę jėgą, kuri nugalėtų tarptautinį terorizmą. Jis tačiau nesiūlė Rusijos jėgų dalyvauti tokioje

Amerikos ir jos sąjungininkų puolimus Serbijoje, ginant musulmonus Kosove ar Bosnijoje. Pati Kinija savo vakarinėje teritorijoje turi sunkumų su islamo tikėjimo uigurais, kurie ginklų ir apmokymą gauna iš Afganistano valdžios ir Talibano sąjūdžio. Kinija veda su Afganistanu menką prekybą, tačiau jai nenaudinga protestuoti, jei Amerika ir kitos demokratinės šalys ims naikinti teroristų lizdus. Panašiai ir Rusijoje lengva pasmerkti teroro žygius, jei tarp žygio dalyvių yra ir Čečėnijos laisvės kovotojų. Šaltojo karo dienomis, kada Sovietija kovojo su Afganistanu, Amerika ginklais ir kita parama rėmė afganus, sakoma, po vieną milijardą dolerių kasmet. Sakoma, kad dar ir šiandien afganai turi iš

Nukelta į 3 p.

LIETUVIŲ TAUTINĖS MINTIES LAIKRAŠTIS

DIRVA

TEL. (216) 531-8150

FAX. (216) 531-8428

E-mail: dirva@ix.netcom.com

P.O. BOX 19191 CLEVELAND, OHIO 44119-0191
19807 CHEROKEE AVENUE • CLEVELAND, OHIO • 44119

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

EDITOR: EDITORIAL BOARD

DIRVA (UPS 157-580)

Postmaster: Send address changes to DIRVA
19807 Cherokee Ave. Cleveland, OH. 44119-0191

Periodicals postage paid at Cleveland, Ohio and additional mailing offices. Published weekly by American Lithuanian Press & Radio Assn. VILTIS, INC. - Subscription per year - \$35.00, first class - \$58. Single copy - 70 cents. Air mail overseas - \$110.00.

Prenumerata metams - \$35.00, pusei metų - \$20.00, pirma klase - \$58. Oro paštu į užsienį metams - \$110.00. Atskiro numerio kaina - 70 centų. Straipsniai, pasirašyti pavarde, inicialais ar slapyvardžiu ne visada išreiškia redakcijos nuomonę. Nespausdinti straipsniai gražinami, tik autoriui prašant. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Nepasirašytų rašinių nespausdiname.

SOVIETINIO STILIAUS RINKIMAI

Gudijos, kuri dabar vadinama Baltarusija, valstybės rinkimų rezultatai buvo aiškūs dar rinkimams neįvykus. Jiems dar nepasibaisus, buvo paskelbta, kad Gudijos rinkimus laimėjo dabartinis diktatorius Aleksandras Lukašenka. Rinkimus stebėjo Europos saugumo ir bendradarbiavimo organizacijos atstovai ir keli Lietuvos parlamentarai, kuriems (ne visiems) padėtis atrodė pavyzdinga.

Užsienio spauda vis primena, kad Gudijoje opozicija persekiojama, nuolat pradingsta Lukašenkos režimą kritikuojantys žmonės ir neleidžiama laisva spauda. Vakaruose jis vadinamas paskutiniu Europos diktatoriumi. Šis režimas bus ir toliau Lietuvos pasienyje, kuri turi ilgiausią sieną su Gudija. Lukašenkos buvęs artimiausias politikos vadovas I. Titenkov, pasiprašęs politinio pabėgėlio teisių Vokietijoje, paskelbė žinias apie "mirties eskadroną", kuris diktatoriui įsakius pašalindavo jo režimui nepalankius asmenis. Apie tai skaitėme Vokietijos spaudoje ir Reuters, AP, AFP žiniuose.

Lietuvos Vyriausiosios rinkimų komisijos pirmininkas Z. Vaigauskas ir Seimo nariai - V. Kvietkauskas ir R. Sedlickas, norėję stebėti rinkimus, buvo išvaryti iš balsavimo būstinė. Tačiau mus stebina šie seimo nariai - valdančiosios Socialdemokratinės koalicijos nariai - M. Pronckus, V. Orechovas, S. Dimitrejeas ir J. Veselka, kurie buvo pakviesti Lukašenkos, grįžę Lietuvon paskelbė, kad jokių rinkimų pažeidimų nebuvo. Veselka net dalyvavo Gudijos televizijos programoje ir gyrė nedemokratiškus rinkimus, kai tuo pačiu metu Europos atstovai aiškiai matė klastojamus rinkimus. Lukašenka stebėtojus vadina šnipais. Rinkimų išvakarėse jis įspėjo dar labai silpną opoziciją nedaryti nieko, o ypač po rinkimų, kokių nors demonstracijų sostinėje, nes tada jie labai nukentėsia. Niekam jis nedraudžias vaikščioti po Spalio ar Nepriklausomybės aikštę, tačiau, jei bus demonstruojama, bus negailėstingai išvaikyti. Lukašenka po rinkimų pasakė, jog Europos saugumo ir bendradarbiavimo organizacijos grupės vadovas Minkse Hans Wiecek turi apieisti Gudiją, kuri pavadino šnipu. O JAV ambasadoriaus Minske veiklą griežtai kritikavo, sakydamas, jog jis sufabrikavęs JAV Valstybės sekretoriaus Colin Powell kreipimąsi Gudijos Nepriklausomybės 10 m. proga, kuriame sakoma, kad Gudija gali tapti vienintele blogio valstybe Europoje - tai sugalvojęs patas ambasadorius.

Bet mus stebina tai, jog tų Lietuvos Seimo narių, giriančių Lukašenkos diktatūrą, nepasmerkė nei Seimo pirmininkas A. Paulauskas, nei Seimo Užsienio reikalų komiteto pirmininkas G. Kirkilas. Parama diktatoriui - didelis minusas Lietuvos užsienio politikai. O jei dar pridėsime, kad Lietuvos nepriklausomybės prieš Rusijos Dūmos nario V. Alksnio straipsnis buvo atspausdintas Seimo nario leidžiamame laikraštyje "Litovsij kurjer", kuris ragina atplėšti nuo Lietuvos kai kurias žemes, kelia didelį rūpestį. Šio metu kairiųjų veiksmai labai dažnai yra nukreipti prieš Lietuvos pasirinktą kelią. Kai kuriems išrinktiesiems Seime padėtis Gudijoje ne tik neatrodo baisi, bet dar gi ir kelianti simpatijas. Helsinkio grupė taip pat pasmerkė Gudijos rinkimus.

S. Tūbenas

"AŽUOLIUKAI"
ATVYKSTA Į AMERIKĄ

"Ažuoliukai"- vaikų ir jaunuolių choras išgarsėjęs visoje Europoje. Nėra tokios valstybės Europoje, kur jie nebūtų koncertavę. Per 40 metų "Ažuoliukai" išugdė ne tik muzikuojančių gerą muziką. Taip pat išaugino ir daug stiprių meninių pajėgų. Iš jų tepaminėsiu tik vieną - būtent įžymųjį solistą Virgilijų Noreiką.

"Ažuoliukas" nuo 1960 m. nugalėjo visus chorų festivalius Lietuvoje. Jie dainavo ne tik Europoje, bet buvo pakviesti į Japoniją, dalyvavo daugelyje festivalių, pelnė auksą ir sidabrą Tarptautiniame chorų festivalyje Varnoje. Jie yra koncertavę su žymiais simfoniniais orkestrais, diriguojant pasaulinio masto dirigentams. Pirmą kartą "Ažuoliukas" atvyksta į JAV ir Kanadą.

Pirmas koncertas spalio 4 d. Washington D.C., antras taip pat Washingtone Epiphany Church, amerikiečiams ir lietuviams. Tikimasi, kad "Ažuoliukas" koncertuos Baltuosiuose Rūmuose; spalio 6 d. New Yorke Society of thical culture"salėje, kur kartu su "Ažuoliukais" dainuos tenoras Joseph Malovani - amerikiečiams ir lietuviams. Spalio 7 d. aplankys savo ikūrėjo Hermano Perelšteino

kapą New Jersey, kuri organizuoja Vyčiai; spalio 12 d. Clevelando parapijos salėje, spalio 14 d. Čikagoje Marijos mokyklos auditorijoje.

Nuo spalio 15 - 21 dienos dalyvaus Tarptautiniame festivalyje Salt Lake City, Utah valstijoje. Spalio 20 d. kartu su kitais choriais dalyvaus grandioziniame baigiamajame 20 chorų koncerte, kuri filmuos Televizija ir bus transliuojamas po visą pasaulį. Toje salėje klausysis 21 tūkstantis žiūrovų. Spalio 21-29 koncertai vyks Kanadoje, Ottawoje, kanadiečiams, o Toronte - kanadiečiams ir lietuviams. Tai pirmas tokio masto pasirodymas kita- taučiams užjūryje.

Praeityje buvo galvota juos atsikviesti, bet toliau nuo galvojimo nebuvo nueita. Nes visuomet buvo susidurta su kelionės apmokėjimo išlaidomis - 40 asmenų kelionė jau sudarytų žymiai daugiau, negu būtų galima už bilietus surinkti. O šiuokart jie yra pakviesti dalyvauti Salt Lake City Tarptautiniame festivalyje. Normaliai, kvietėjai ir kelionę apmoka. Tad šiuo atveju, mums telieka tik jų nakvyne, maistu ir kitomis smulkmėmis pasirūpinti. Mūsų lietuviška ambicija, manyčiau, neturėtų juos be

Juozas Žygas

priežiūros palikti. Ir manau, kad salės turėtų būti užpildytos.

Lietuvos ambasada, konsulatui, Lietuvių bendruomenė ir ALTA's turėtų gerą progą amerikiečius (mums naudingus) su lietuviškomis meno pajėgomis supažindinti. Ir tuo pačiu save pareklamuoti. Jų gastroles reikėtų galimai plačiau išreklamuoti. Visuomet pabrėžiant, kad tai Lietuvos vaikų ir jaunimo choras. O "Ažuoliukų" reikalas būtų, parūpinti spaudos iškarpa, kuriose didžiosios spaudos buvo apie juos rašyta. Mūsų, lietuvių, silpnybė yra ta, kad mes, su mažomis išimtimis, nemokame tinkamai į viešumą išeiti. O reikalui esant, dar vis yra į pensininkus dairomasi. Nežinia, kur čia mokslus baigę žurnalistai, politologai ir kiti į juos panašūs paslaptinai dingsta. Už tai ant mūsų, kas tik nori, tas sąslavas pila. Nes žino, kad mes patys tai nepastebėsime. O pastebėję nereaguosime! Tad niekas mūsų nebijo. Ir todėl tinkamai nesiskaito!

TARPTAUTINIŲ ĮVYKIŲ APŽVALGA

Atkelta iš 2 p.

Amerikos atsiųstų ginklų, kuriuos, Taliban vadovaujant, reikės atsukti prieš amerikiečius.

Niekas Amerikoje neslepia, kad kariuomenė rengiasi žygiui. Prezidentas įsakė pašaukti karinien tarnybos apie 40,000 atsarginių kareivių. Iš jų karo aviacija gaus 13,000, armija - 10,000, jūros pėstininkai (marinai) - 7,500; karo laivynas - 3,000 ir pakrančių sargyba - 2,000. Kongresas jau patvirtino lėšas, kurios padės padengti teroristų padarytus nuostolius. Bus sustiprinta oro uostų apsauga, samdomi ginkluoti keleivinių lėktuvų palydovai. Demokratinė valstybių koalicija gali pradėti savo puolimus ne tik Azijoje, bet ir Afrikoje. Gali prasidėti pirmasis šio šimtmečio karas. Po kelių draugiškų valstybių savanoriškų patarimų (Indijos ir Filipinų) Žvalgybos slaptų dokumentų dėka Amerikoje jau buvo suimti apie 140 įtariamųjų teroristų, jų ryšininkų, rėmėjų ir lėšų perdavimo

agentų. Aiškinimai tęsiasi toliau. Pavyko išaiškinti net seniau įvykusių puolimų, sprogdinimų kaltininkus. Sustiprėjo amerikiečių įstaigų vieningumas ir bendradarbiavimas. Dar nežinia, kaip išsivystys Pakistano skilimas. Vyriausybė pasirengusi pilnai bendradarbiauti su Amerika, tačiau tam prieštarauja Talibano draugai ir rėmėjai, fanatiškų islamo brolių nariai. Afganistaną valdanti Taliban partija turi 50,000 vyrų kariuomenę, ginkluotą moderniais šautuvais ir minosvaidžiais. Šarvuotųjų turi 650, jų tarpe kelis šimtus tankų. Afganų aviacija turi 10 bombonešių, 5 naikintuvus 40 transporto lėktuvų, 10 malūnsparnių.

Gan malonus prezidentui Bush ir Valstybės sekretoriui Powell buvo neseniai prezidentės pareigas perėmusios Indonezijos valstybės prezidentės Megawati Sukarnoputri apsilankymas Washington. Ji tvirtai pasisakė prieš terorizmą ir jo

vykdytojus. Pareiškė Amerikos tautai savo nuoširdžiausią užuojautą. Jos žodžiai tuo svarbūs, kad ji valdo didžiausią musulmonų skaičiumi pasaulio valstybę Indoneziją.

Spauda jau pradėjo rašyti, kad ateityje mažai kas imsis tokio tiesioginio savižudiško teroristų metodo. Daug lengviau busią vartoti teroro tikslams savo virusais, bakterijomis užkrėstų žmones ir jie mirtų įvairių retų ligų nužudyti. Užkrečiamų ligų laboratorijos jau ima bandyti įvairius skiepus, kurie apsaugotų žmones nuo priešo platinamų bakterijų.

Iki šiol teroristų puolimai padarė New Yorko miestui didelių piniginių nuostolių. Miestas iš turistų visada turėdavo daug pajamų. Jau teko uždaryti po sprogdinimų daug viešbučių. Restoranai turi nenumatytų nuostolių, o taip pat lėktuvai, kuriems buvo uždrausta skraidyti. Tuščios įvairių koncertų salės. Panaši

Nukelta į 4 p.

IŠ "DIRVOS" ARCHYVŲ

Lietuvos Nepriklausomybės Fondo narių susirinkimo (1972 m. kovo 12 d.) dalyviai: iš k. į deš. sėdi A.Jurgėla, J.Kiaunė, S.Abratienė, E.Čekienė, V.Gruzdis ir J.Bagdonas. Stovi iš kairės: L.Tamošaitis, dr.V.Čekas, J.Sirusas, V.Abraitis, P.Didelis, J.Maurukas, L.Virbickas ir V.Matonis.

L.Tamošaičio nuotr.

APMAŠTYMAI PO TERORO

Aurelija M. Balašaitienė

Neapsakomai brutalus teroristų poelgis, sugriaunant New Yorko prekybos centro pastatus ir gerokai sužalojant Pentagoną, sukrėtė visą civilizuatą pasaulį, tačiau tuo pačiu labai sužadino Amerikos piliečių patriotinius ir vienybės jausmus. Graudu, kad aukų skaičius praėjusios savaitės gale buvo nurodytas virš penkių tūkstančių, tačiau rugsėjo 20 dienos statistiniai duomenys tvirtina, kad viso žuvę 6736 asmenys iš septyniolikos kraštų, jų tarpe ir į pagalbą atvykę policijos pareigūnai ir ugniagesiai. Užuojautos pasipylė iš viso pasaulio, Amerikon atvyko Prancūzijos prezidentas ir Anglijos prem-

ieras Tony Blair. Į talką siūlosi Rusija, įtariamų asmenų ieško Vokietija ir kiti Europos kraštai. Amerikos miestuose ir miesteliuose pasipylė dovanų ir piniginių aukų potvynis, visur plevėsuoja vėliavos, o parduotuvėse jų jau pristigo. Žodžiu, teroristų fanatiškai brutalus poelgis sužadino visoje Amerikoje gedulo, užuojautos, solidarumo ir patriotizmo jausmus. Deja, tos tragedijos išdavoje gerokai nukentės Amerikos ekonominė padėtis. Lėktuvų linijos jau planuoja iš darbo atleisti dešimtis tūkstančių tarnautojų, judėjimas lėktuvais nepaprastai sumažėjo ir labai nukentėjo akcijų birža, kuri yra

vienas iš pagrindinių Amerikos finansų elementų.

O kaip į visą tai reaguoja Amerikos lietuviai? Privačių pokalbių metu su bičiuliais ir giminėmis teko patirti, kad ir juose sukilo pasipiktinimo bei užuojautos jausmai, tačiau tuo pačiu sustiprėjo ir pasididžiavimas Amerikos pilietybės turėjimu. Tik prisiminkime, kai po Antrojo Pasaulinio karo benamius "Dievo paukštelius" sutiko priimti demokratijos. Kadangi aš dirbau kaip vertėja įvairiuose konsulatuose, tai turėjau puikią progą susipažinti su emigracijos reikalavimais. Australija pirmoje eilėje pageidavo žemdirbių, Kanada

kvietė miškakirčius, o Anglija ieškojo tarnaičių ir vaikų slaugių, taip pat tarnų pareigas einančių vyrų, tik Amerika nestatė jokių reikalavimų, išskyrus pasirūpinimu notaro patvirtintu dokumentu, kuriame atvykstančiam imigrantui garantuojamas išlaikymas arba darbas bei gyvenvietė. Neturintiems Amerikoje gimiinių ar pažįstamų pasitarnavo populiari labdaros organizacija.

Amerika yra nuostabus laisvės ir tolerancijos kraštas, tai toj išdavoje tautybė neišsižada savo kilmės šaknų, nes to nereikalauja joks įstatymas. Taigi ir Amerikos lietuviai turi savo organizacijas, spaudą, lituanistines mokyklas, radijo ir televizijos programas, lietuviškas parapijas, rengia koncertus gegužines ir minėjimus, kuriuose mielai dalyvauja svarbūs Amerikos pareigūnai.

Amerikos prezidentas Bush reikalauja iš Afganistano, kad būtų išduotas to siaubingo veiksmo iniciatorius Bin Laden, prieš kelis metus Afrikoje sudaužęs Amerikos konsulatą. Taip pat žinoma, kad Amerikoje dar esama

sąmokslų dalyvių, tai labai tikrinami imigracijos ir atvykstančių turistų sąrašai. Be to, aerouostuose jau įvesta griežta keliautojų tikrinimo tvarka, labai nuodugniai rankomis ir peršvietimo aparatais peržiūrint jų lagaminus, tikrinant kiekvieną rankinuką ar maišelį. Net ir sporto stadionai susirūpino savo žiūrovų saugumu, tai jau sporto rungtynių metu griežtai uždrausta lėktuvams skraidyti virš stadiono, o publikos dalyviams negalima atsinešti jokių indelių ar didelių rankinukų.

Nors Amerikos vyriausybė tvirtina, kad nežiūrint neteisėgai skelbiamų gandų, Amerika nėra nusistačiusi prieš musulmonų kraštus, tik nori atsilyginti tiems, kurie taip brutaliai pažeidžia jos teritoriją ir žudo nekaltus asmenis. Todėl nenuostabu, kad imamas įvairių apsaugos priemonių ir kad net dalis atsargos karių yra pašaukta į aktyvią tarnybą. Turėkime viltį, kad tokie brutalūs veiksmai nebus pasikartos ir kad visi būsime saugūs nuo piktadariškų užpuolimų.

LIETUVA IR PASAULIS

KEIČIASI LIETUVOS KARIAI KOSOVE

Didžiosios kunigaikštienės Birutės motorizuotasis pėstininkų batalionas Alytuje išlydėjo dar vieną savo karių būrį į NATO vadovaujamą taikos įvedimo operaciją Jugoslavijos Federacinės Respublikos Kosovo provincijoje.

Tai bus jau penktasis Lietuvos karių būrys, tarnausiantis NATO vadovaujamoje taikos įvedimo misijoje Kosove, praneša ELTA. Šis būrys pakeis kitą - KFOR 4 - Alytaus bataliono būrį, jau pusę metų tarnavusį Kosovo provincijoje. Būrys KFOR 5, vadovaujamas leitenento Liutauro Mickevičiaus, į tarnybos vietą iškris iš Zoknių oro uosto.

Išlydint karius ketvirtadienį Alytaus Šv.Kazimiero bažnyčioje buvo aukojamos šv.Mišios, vyko iškilminga rikiuotė batalione. Karių palydose dalyvavo jų giminės ir artimieji, taip pat lauko pajėgų vadas pulkininkas Valdas Tutkus, Gynybos štabo viršininkas pulkininkas Antanas Jurgaitis, brigados "Geležinis vilkas" vadas pulkininkas Vitalijus Vaikšnoras, kitų karinių ir sukarintų struktūrų vadovai, Alytaus miesto ir rajono merai, apskrities viršininkas, visuomeninių organizacijų atstovai.

LIETUVOS SOCIALDEMOKRATAI SVEIKINA...

Vyriausybei vadovaujantis Lietuvos socialdemokratų partijos pirmininkas Algirdas Brazauskas pasveikino Lenkijos socialdemokratų lyderį Leszek Miller, kurio vadovaujama partija praėjusį sekmadienį laimėjo parlamento rinkimus. Apie tai Eltai pranešė Vyriausybės spaudos tarnyba.

"Leiskite pasveikinti Jus ir visus socialdemokratinės pakraipos Lenkijos politikus su džiugia pergale rinkimuose į šalies parlamentą", - sakoma A.Brazausko sveikinime.

"Man ypač malonu pažymėti, kad mūsų kaimynai, lenkai, tiki tomis pačiomis idėjomis, kaip ir lietuviai. Jūsų pergalė ryškiai parodė, kad socialdemokratų matoma šiuolaikinės demokratinės Valstybės vizija yra priimtina Jūsų ir mūsų žmonėms, kad būtent su ja siejamos optimistinės ateities viltys. Lietuva ir Lenkija didžiuojasi puikiais tarpusavio santykiais. Linkėdamas jūsų kraštui klestėjimo, esu tikras, kad mūsų šalis liks strateginėmis partnerėmis, bendradarbiaudamos visose srityse. Dar kartą sveikinu Jus su pergale ir linkiu sėkmes kuriant šiandieninę Lenkiją, o kartu ir šiandieninę Europą", - tokiais žodžiais A. Brazauskas kreipėsi į Lenkijos socialdemokratų vadą.

Nukelta į 5 p.

TARPTAUTINIŲ ĮVYKIŲ APŽVALGA

Atkelta iš 3 p.

padėtis esanti Las Vegas azartinių lošimų centruose. Šiame mieste kas rudenį įvykdo įvairių biznio bendrovių suvažiavimai. Dabar tų konvencijų salės tuščios, tušti ir viešbučiai bei vedybų įstaigėlės. Civilinių laisvių mylėtojai susirūpinę, kad valdžios įstaigos, saugumo sumetimais gali pradėti varžyti kai kurias žmogaus laisves. Paprastai tokiems varžymams pritaria ir JAV teismai. Keliautojų oro stotyse laukia ne tik nepatogumai, bet ir įvairūs tikrinimai, nemalonūs klausinėjimai. Gaudant įtariamuosius, pasitaikys ir nekaltų piliečių apsunkinimai. Vy-

riausybė pataria tuos suvaržymus tyliai pernešti.

Rugsėjo 20 d. prezidentas George W. Bush pasakė Kongreso jungtiniame posėdyje kalbą, kurioje išpėjo klausytojus, kad ateina Amerikai sunkios dienos. Kalbos klausėsi Jungtinio kariuomenės štabo nariai, Aukščiausiojo Teismo nariai, Senato ir Atstovų Rūmų nariai bei užsienio valstybių ambasadoriai. Prezidentas išpėjo, kad baudžiant terorizmo dalyvius ir kaltininkus ir baudėjai turės nuostolių. Jis atmetė bet kurias derybas su terorizmą palaikančiais Afganistano Taliban partijos nariais, sakydamas, kad

Taliban negali statyti jokių sąlygų ar reikalavimų. Prezidentas šiltai pagyrė Britanijos premjerą Tony Blair, kuris sėdėjo salėje šalia prezidento žmonos. Britanija esanti geriausia Amerikos sąjungininkė. Prezidento kalba buvo dažnai - pertraukiama klausytojų. Prezidentui pritarė abiejų didžiųjų partijų atstovai - respublikonai ir demokratai. Spauda paskelbė, jog didieji JAV karo laivai jau plaukia į tą pasaulio dalį, kurioje prasidės karo veiksmai. Skelbiama, kad vien New Yorke sprogdinimuose dingo, žuvo 6,333 nekalti žmonės.

Atkelta iš 4 p.

BENDRADARBIAVIMAS SU RUSIJOS FONDU

Lietuvos gyventojų rezistencijos ir genocido tyrimo centras ketina pasirašyti bendradarbiavimo sutartį su Rusijos fondu, renkančiu duomenis apie Antrajame pasauliniame kare naciams vergavusius asmenis.

Sutartis, kurią ketinama pasirašyti Berlyne, buvo aptarta, Rusijos "Savitarpio supratimo ir susitaikymo fondo" delegacijos vizito Vilniuje metu.

Fondo atstovai Lietuvoje viešėjo rugsėjo 18-19 dienomis, pranešė Rusijos ambasada Lietuvoje.

Kaip BNS sakė Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centro direktorė Dalia Kuodytė, sutartis reikalinga sėkmingam bendradarbiavimui. Pasak D.Kuodytės, nepaisant to, kad yra sutarta, jog Vokietijos kompensacijos nukentėjusiems nuo nacių režimo per Antrąjį pasaulinį karą Lietuvos piliečiams bus mokamos tiesiogiai, o ne per fondus tarpininkus, **Rusijos fondas tvarkys Lietuvos piliečių dokumentus**, įrodančius nacių padarytą žalą.

Kaip teigiama Rusijos ambasados pranešime, Rusijos fondo atstovai pažymėjo, kad šiuo metu niekas netrukdo pasirašyti bendradarbiavimo sutarties, tačiau jos pasirašymą paprašė atidėti Vokietija.

Po susitarimo pasirašymo, Lietuvos gyventojams, pretenduojantiems į kompensacijas, bus persiūtos anketos. Rusijos delegacija pareiškė, jog Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centras yra gerai pasirengęs darbui, todėl anketas Lietuvos gyventojai turėtų suspėti užpildyti iki nustatyto termino - šių metų gruodžio 31 dienos.

Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centro duomenimis, šiuo metu Lietuvoje yra maždaug 10 tūkst. žmonių, priverstinai dirbusių Trečiajame reiche ir turinčių teisę gauti kompensacijas.

Lietuvos gyventojai pradėti gabenti darbams į Vokietiją 1942 metų sausio 28 dieną. Per trejus karo metus išvežta, skirtingais vertinimais, 51-70 tūkst. žmonių. Prievarta dirbo ir koncentracijos stovyklose kalėjo 30 tūkst. Lietuvos piliečių, tarp jų - 10 tūkst. žydų. Karo pabaigoje išlaisvinimo sulaukė apie 20 tūkst. lietuvių ir tik 2-3 tūkst. žydų. Iš viso karo metais Trečiajame reiche buvo 7,6 mln. svetimšalių darbininkų iš 20 valstybių.

BRAZAUSKAS ILGISI SOVIETŲ

Daugiau kaip 70 JAV, Vokietijos ir Didžiosios Britanijos verslininkų Vilniuje atvyko į Amerikos prekybos rūmų organizuotus pietus su premjeru Algirdu Brazausku. Tačiau investuotojai išsiskirstė neišgirdę jokių konkrečių šalies ekonominės politikos vizijų. Vietoj to jie turėjo klausytis ilgo A.Brazausko monologo, **kokių didžiulių laimėjimų pasiekė Lietuva sovietmečiu.**

Premjeras Algirdas Brazauskas nebelauks, kaip buvo žadėjęs anksčiau, paskutinės dienos paskelbti savo sprendimą dėl kandidatavimo į Prezidentus, o padarys tai greičiau, suderinęs su savo partija.

VIEŠAS KANDIDATŲ SVARSTYMAS

Prezidentas Valdas Adamkus telefonu kalbėjosi su Lenkijoje viešinių susisiekimo ministru Zigmū Balčyčiu kadru politikos klausimais. V.Adamkus teiravosi ministro,

LIETUVIŲ FONDO VADOVYBĖS PRAŠYMAS

Štai ir vėl Jūsų dosnumo ir Lietuvių fondo vadovybės pastangų dėka, galim džiaugtis nuostabiais LF laimėjimais. Pagrindinis kapitalas artėja prie 11 milijonų dolerių, o pridėjus apie 3 milijonus ne-realizuoto pelno (capital gains), Berlyno namo ir ūkio tikrąją vertę, esame peržengę 15 milijonų dolerių lietuvių Fondo turto dydį.

Neseniai gavome pranešimą, kad vienas Fondo narys prieš mirdamas sudarė "trust", palikdamas Lietuvių Fondui visą savo turtą - virš 2-jų mil. dolerių. Kai palikimas bus pervestas į Lietuvių Fondą, priarėsime prie prieš 40 metų net nesvajotos 20 mil. dolerių Fondo vertės.

ar iš tiesų susisiekimo viceministras Arijus Ramonas yra vienas iš "Klaipėdos terminalo" akcininkų. Prezidento nuomone, jei ši spaudoje skelbiama informacija yra tikslī, klausimą dėl galimo viešųjų ir privačiųjų interesų

Jau antri metai iš eilės Lietuvių Fondo taryba leidžia paskirstyti po vieną milijoną lietuviybės darbams išseivijoje ir Lietuvoje. Su šių metų pelno paskirstymu, Lietuvių Fondas bus iš viso išdalinęs ari 11 milijonų dolerių.

Didelis Lietuvių Fondo kapitalas ir stambios skirstomos sumos, tačiau remtini lietuviybės darbai taip pat dideli ir vis didėja. Išseivijos lietuviška veikla gyva ir reikšminga, bet nuolat reikalinga gyvybinio peno - pinigų. O Tėvynė, nors laisva ir nepriklausoma, reikalinga išseivijos pagalbos, ypač jos jaunimas, kurio auklėtojai - mokytojai, ypatingai Vilniaus krašte, tikrai vargsta.

konflikto turėtų spręsti Vyriausioji tarnybinės etikos komisija. Jis taip pat paprašė ministro atsakyti, kiek pagrįsti ketinimai keisti Valstybinio jūrų uosto direktorių, skiriant į šias pareigas "Klaipėdos terminalo" direktorių S. Dobilinską.

Todėl prašome ir raginame toliau remti Lietuvių Fondą įrašant gyvus šeimos narius ir įamžinant mirusius artimuosius bei padidinant turimus įnašus. Per dažnai išgirstame, kad netikėtai iškeliauja į amžinybę mūsų tautiečiai nesutvarkę savo palikimų. Todėl raginame sudaryti testamentus, kad jūsų turtas nenuėitų nepagėdautiniems asmenims ar svetimiesiems ir prašome prisiminti lietuvių Fondą paveldėtojų tarpe.

Dr. Antanas Razma,
Lietuvių Fondo tarybos
pirmininkas,
Povilas Kilius,
LF valdybos pirmininkas

Prezidentas pabrėžė, kad keičiant ar skiriant valstybinės svarbos įmonių vadovus pagrindinis kriterijus turi būti jų kompetencija, o ne partijų ar atskirų grupių interesai.

**Lietuvių grįžimo į tėvynę
informacijos centras**

Siųsdami per Western Union®, jūs tarsi įteikiate pinigus tiesiai savo artimiesiems į rankas.

Kai siunčiate pinigus per Western Union, galite būti užtikrinti, kad jie pasieks reikiamą vietą saugiai ir greitai. Pasaulinių ryšių dėka pinigų pervedimas yra nesudėtingas ir teuztrunka kelias minutes. Jūs netgi galite siųsti pinigus telefono pagalba, naudodami kredito kortelę. Jūsų artimieji

galės saugiai atsiimti pinigus 185-tyje šalių ir 95 tūkstančiuose vietų, tarp jų ir Lietuvoje. Kaip jūsų giminės ir draugai pasitiki jums, jūs galite pasitikėti Western Union. Taigi siųsdami pinigus savo artimiesiems, siųskite juos tik per Western Union - bendrovę, kuria pasitiki milijonai.

JAV ir Kanadoje teiraukitės
1- 800-325-6000

www.westernunion.com

WESTERN UNION | MONEY TRANSFER

Greičiausias pinigų persiuntimas visame pasaulyje SM

Veiklioji Los Angeles lietuvių veikėja Angelė Nelsienė su Amerikos Lietuvių tarybos įgaliotiniu Agirdu Rimu po įvairių pasitarimų lietuvis reikalais Washingtone.

JAV LB 50-ČIO SUKAKTIS

Čikagoje įvyksiantys JAV Lietuvių Bendruomenės 50-čio sukakties renginiai sulaukia dėmesio tiek Lietuvoje, tiek išeivijoje. Minėjimo darbams įsibėgėjus, lyg ir sklaidosi išeivijoje pesimistinės nuotaikas kėlę debesėliai. Matome, kad išeivija vis dėlto yra gyva, kupina idealų, gyvenanti Lietuvos rūpesčiais. Tiesa, kai kurie jos prioritetai yra pasikeitę, pareigos jausmas kiek silpnesnis kai Lietuvos nepriklausomybė yra atgauta, tačiau rūpestis išlaikyti tautinį identitetą stiprus čia gimusioje kartoje ir jų vaikuose. Tai kelia džiaugsmą ir teikia darbo dirvą Lietuvių Bendruomenei.

Pradedant spalio 8 dienos rytu, Lemonte, IL esančiame Pasaulio Lietuvių Centre keturias dienas vyks Lietuvos Respublikos Seimo - JAV LB atstovų komisijos posėdžiai. Posėdžių metu bus aptarta visa eilė rūpimų klausimų: Lietuvos vaikų socialiniai reikalai ir išeivijai opi užsienyje įvaikinimo problema, Lietuvos gyventojų genocidas istorijos eigoje, Lietuvos pilietybės išlaikymas į šį kraštą naujai atvykstantiems, lituanistinis švietimas užsienyje, Rytų Lietuvos švietimas (šia sritimi išeivijoje ypač rūpinasi Lietuvių ir Tautos fondai), NATO plėtra - kaip išeivija turėtų veikti jei tai būtų politinis sprendimas, užsienio valstybių galimas modelis Lietuvos mokslo sistemos ir mokslinių institutų reformai, verslo tarp

Lietuvos ir JAV-ių stiprinimo galimybės. Posėdžiai yra atviri stebėti plačiajai visuomenei.

Atvyksta gausi Lietuvos delegacija

Maloniai nuteikia Lietuvos Seimo bei vyriausybės dėmesys komisijos posėdžiams ir JAV LB 50-čio sukakčiai. Komisijos posėdžiuose Lietuvos Seimą atstovaus keturių frakcijų atstovai Seime: Vaclovas Karbauskis (pirm.), Arminas Lydeka, Jurgis Razma ir Aloyzas Sakalas. Jų vadovu bus Seimo pirmininko Artūro Paulausko įgaliotinis, Seimo vicepirmininkas Artūras Skardžius. Taip pat atvyksta Lietuvos švietimo ir mokslo ministras dr. Algirdas Monkevičius, Lietuvos socialinės apsaugos ir darbo ministrė Vilija Blinkevičiūtė, Lietuvos mokslo tarybos pirm. prof. K. Makariūnas, Lietuvos mokslininkų sąjungos pirm. prof. Vygintis Gontis, Lietuvos mokslo akademijos vicepirm. prof. Algirdas Gaižutis, Kauno Technologijos universiteto prorektorius prof. Vytautas Ostasevičius, Klaipėdos universiteto rektorius Stasys Vaitiekūnas. Lietuvos delegacijoje taip pat Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centro gen. direktorė Dalia Kuodytė ir Lietuvos Respublikos Tautinių mažumų ir išeivijos departamento gen. direktorius Remigijus Motūzas. Taip pat moksliniais klausimais pasisakyti atvyksta šeši JAV-ių

universitetuose podaktarines studijas tęsiantys Lietuvos mokslininkai.

Iš Washingtono atvyksta Lietuvos ambasadorius JAV Vygandas Ušackas, o iš New Yorko - Lietuvos Misijos Jungtinėse Tautose ambasadorius dr. Gediminas Šerkšnys, Gen. konsulas Giedrius Apuokas ir gen. garbės konsulas Vaclovas Kleiza.

JAV LB Tarybos sesija

Š.m. spalio 12 ir 13 dienomis šalia Čikagos esančiame Alsip, IL miestelyje (Radisson Hotel Alsip) antrajai sesijai rinksis JAV LB XVI-ji taryba. Šiuo metu Tarybą sudaro 67 nariai. Nepilnas dvi dienas bus svarstomi organizaciniai klausimai, išklausomi JAV LB Krašto valdybos bei kitų bendruomeninių institucijų veiklos pranešimai, priimama 2002 metų finansinė sąmata.

Spalio 12 dieną, 7:00 val. vakaro, Radisson Hotel patalpose įvyks iškilminga vakarienė, kurios metu kalbės rašytojas, buvęs Krašto valdybos pirm. Vytautas Volertas. Be Tarybos narių, dalyvaus iš Lietuvos atvykusieji svečiai, diplomatai, organizacijų atstovai ir tikimasi, plačioji Čikagos visuomenė.

JAV LB 50-čio minėjimas

Spalio 13 dieną, 5:00 val. p.p., Jaunimo Centre, įvyks JAV LB 50-čio veiklos parodos atidarymas. Parodos buvęs JAV LB organizavimu rūpinasi Leonas Narbutis. 6:00 val. vak. Jaunimo Centro didžiojoje salėje iškilmingas JAV LB-nės 50-čio minėjimas - akademija ir meninė dalis. Kalbą pasakys buvęs JAV LB ir Pasaulio Lietuvių Bendruomenės valdybos pirmininkas Bronius Nainys. Už ilgametę veiklą ugdant tautiniai susipratusį jaunimą bus pagerbtos keturios išeivijos jaunimo organizacijos - Lietuvių Tautinių Šokių Institutas - ir Lietuvių Fondas. Meninėje dalyje jaunimas, kanklininkės, "Grandies" tautinių šokių grupė, "Dainavos" ansamblis, "Tėviškės" kapela.

Padėka Aukščiausiam

Sekmadienio, spalio 14 dieną, 10:00 val. ryto, Marquette Parko lietuvių katalikų Šv. Mergelės Marijos Gimimo bažnyčios kieme bus iškilmingai pakelta Lietuvos vėliava. 10:30 val. Šv. Mišias aukos iš Lietuvos atvykęs J.E. vyskupas Jonas Kauneckas, giedant solistams ir "Dainavos" chorui. Mišios aukojamos už nesugrįžtamai išėjusius JAV LB darbuotojus ir Aukščiausiam dėkojama už teiktas malones išlikti lietuviams.

Broliai ir sesės evangelikai padėkos intencija melsis Lietu-

vių evangelikų "Tėviškės" bažnyčioje 10:30 val. ryto, vadovaujant evangelikų liuteronų vyskupui diasporoje J.E. Hansui Dumpiui ir giedant "Tėviškės" parapijos chorui.

"Ažuoliuko" choro koncertas

Esant pakeliui į tarptautinį jaunimo chorų festivalį Salt Lake City, UT, Lietuvos reprezentacinio berniukų choro "Ažuoliukas" koncertu bus užbaigtas JAV LB 50-čio sukakties minėjimas Čikagoje. Koncertas vyks Maria High School salėje. Tai pirmoji šio plačiai žinomo meno vieneto viešnagė JAV-se. Prieš 25-rius metus "Ažuoliuko" choras buvęs pakviestas atvykti švęsti JAV-ių 200 metų sukaktį. Sovietinė valdžia tada jo neišleido. Lietuvių Fondui ir dalinai nepriklausomai Lietuvai parėmus, JAV LB Kultūros tarybai gastroles koordinuojant, "Ažuoliukas" į Čikagą atvyksta po koncertų New Yorke, Washingtone, ir Clevelande. Iš Salt Lake City koncertams dar bus vykstama į Kanadą- Ottawą ir Toronto - o iš ten - į Lietuvą.

Leidiniai JAV LB 50-čio proga

Sukaktį įprasinti išleidžiami du leidiniai. Pirmasis, kurį paruošė ilgametis LB darbuotojas Bronius Nainys, skiriamas su Lietuvių Bendruomenės idėjos prigimtimi ir 50-tį trukusia JAV LB-nės veikla supažindinti Lietuvos politinio bei kultūrinio gyvenimo vadovus, švietėjus, mokslininkus, o taip pat į šį kraštą nuolatiniam ar laikinam apsigyvenimui atvykusius.

Antrasis leidinys - jubiliejinis, programinis, redaguojamas LB gretose subrendusios Jūratės Jasaitytės-Budrienės. Čia skaitytojas ras sveikinimus 50-tį švenčiančiai JAV LB-nei, istorinių žinių apie LB-nės vienetų- gyvų ir užgesusių, buvusių Krašto valdybų bei Tarybų sudėtį, veiklos nuotraukas, smulkias 50-čio renginių programas.

Kvieslys atvykti į Čikagą

JAV LB 50-čio sukaktis švenčiama išeivijai kaip niekad esant vieningai. Gražiai savo tarpe sutaria ALTA su LB-ne, periodinės spaudos redaktoriai tarpusavy kalbasi, susitarimu baigėsi ilgokai trukę ginčai dėl Pasaulio Lietuvių Archyvo, kuris buvo ir bus Čikagoje, darniai tarpusavy bendradarbiauja ideologinės organizacijos. Teks palaukti dar keletos laisvės metų ir pradingus skiriantys tarpekiai tarp seniau ir vėliau į šį kraštą atvykusiu.

LB Inf. T.Gečienė

CLEVELAND, OH

CLEVELANDO BALFO AUKŲ VAJUS

Kiekvienais metais BALFAS pasirenka spalio mėn. aukų rinkimą piniginiam vajui. Tikslas šio vajuos surinkti aukų išlaikyti BALFO veiklą. O toji veikla - šalpa Lietuvai.

BALFO šalpa Lietuvoje tikrai atlieka labai svarbų ir reikalingą socialinį patarimą lietuvių tremtiniam, partizanams, pensininkams, našlaičiams. Paskutiniu metu dėmesys nukreiptas į Vilniaus ir pietinės Lietuvos mokyklas. Nes pagal gaunamą informaciją, laiškų ir spaudos žinias, ten egzistuoja neturtas, bedarbė, tai kasdieninis žmonių ir šeimų rūpestis gyvenančių tokiose sąlygose. Jiems viskas tinka, ką BALFAS jiems nusiunčia ir už tai dėkoja ir prašo Jų nepamiršti.

Labai aišku, kad BALFAS atlieka labdaros ir artimo meilės darbą. Šis vajuos visuomet buvo sėkmingas, nes Clevelando visuomenė dosniai remia BALFO pastangas šelpiant vargstančius tėvynėje. Tad tikimės, kad ir šįmet savo aukomis paremsite šį taip gana kilnų BALFO darbą.

Šio vajuos suaukotos pajamos yra naudojamos siuntinių persiuntimo išlaidoms padengti. Mūsų skyrius sugeba surinkti šalpai reikalingus daiktus nemokamai. Sandėliai vis papildomi mūsų geradarių žmonių suaukotos daiktai. Vajuos pajamos yra labai racionaliai naudojamos. BALFO siuntinių paruošimo darbus atlieka savanoriškai kilnios dvasios moterys. Dėkojame Jums už Jūsų pasiaukojimą padėti vargšams. Paminėsime pavardėmis O. Šilėnienę vadovę, Mariją Puškoriene, M. Liutkienę. Jurgis Šenbergas talkina su transportu ir papigintų vaikų rūbėlių pirkiniais.

Vincas Apanius pirmininkas

Clevelando BALFO skyrius

DETROIT, MI

DETROIT BALFO ŽINIOS

Spalio mėnesį Detroito BALFO skyrius vėl vykdo savo metinę rinkliavą. Nariai ir rėmėjai maloniai prašomi būti dosniais ir atlikti savo pareigą įprasta tvarka įteikiant savo auką BALFO rinkėjams pasirinktą sekmadienį prie lietuviškų parapijų arba pasiųsti ją paštu Detroito skyriaus išdininkui Vl. Staškui, 10037 Hazelton, Redford, MI 48239-1427.

Čekius rašyti UNITED LITHUANIAN RELIEF FUND arba BALFAS.

Valdyba

RUGSĖJO 8-JI - TAUTOS ŠVENTĖ

Aloyzas Pečiulis

Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos Los Angeles skyrius jau daug metų ruošia Tautos Šventės minėjimus ir žadina mus visus išlikti Lietuvos patriotais gyvenant toli nuo savos Tėvynės Lietuvos. Reikėtų paminėti, kad švenčių atgaivintoju, po eilės metų pertraukos, buvo Jonas Petronis, tuolaikinis Tautinės Sąjungos valdybos narys.

Per tą laiką buvo paruošta nemažai įdomių pranešimų: Tado Dabšio, Karolio Milkovaičio, Vinco Trumpos, Antano Mažeikos, a.a. Felikso Masaičio, Petro Maželio kompozicija ir daugiausia - Lietuvos Generalinio Garbės konsulo inž. Vytauto Čeka-

500-tų metų mirties metinės 1930-ais metais. 30-ieji buvo paskelbti Vytauto Didžiojo metais. Buvo pastatyta Vytautui daug paminklų, įsteigtas Vytauto Didžiojo ordinas. Tais metais daugelis gimusių berniukų buvo pakrikštyti Vytauto vardais, atsirado ir Vytautės. Daug įvairių priemonių galėtume suminėti, kuriomis Vytautas Didysis buvo pagerbtas. Tais metais buvo pradėta švęsti ir rugsėjo 8-oji kaip Tautos Šventė.

Sovietų okupuotoje Lietuvoje Tautos Šventė negalėjo būti švenčiama ir Vytautas Didysis buvo pagerbiamas tik išseivijoje. 1990-ais metais, Lietuvai atgavus nepriklaus-

Šventės prelegentas dipl. agronomas Aloyzas Pečiulis, šventės pravedėja Liucija Mažeikienė, dainininkai Antanas Polikaitis ir Bronius Seliukas, muzikė Raimonda Apeikytė ir aktorius Petras Maželis.

auklėja jaunimą tautinėje dvasioje, primena mums ir parodo pasauliui, kad Lietuvos valstybė egzistuoja 750 metų, o gal ir daugiau.

Tarp kitko, labai reikšmingas jubiliejus Lietuvoje bus švenčiamas 2009-ais metais. Prieš 1000 metų - 1009-ais pirmą kartą paminėtas Lietuvos vardas dokumentuose, vokiečių Kvedlinburgo metraščiuose. Juose kalbama apie vokiečių misijonieriaus arkivyskupo kelionę ir jo žūtį Lietuvos ir Rusijos paribį. ("...in confinio Rusciae et Lituae..."). Vadinasi, Kvedlinburgo metraštininkams jau tada, 1009 metais, buvo žinomas ir Lietuvos vardas ir jos ribos. O gal tai ir buvo Lietuvos valstybės pradžia, o gal jau ir tąsa? Paprastai valstybės nesukurdavo per vieną dieną ar metus.

Viduramžiais, šimtmečių tėkmėje, Lietuvai teko kovoti dėl išlikimo su nepabaigiamu kaimyninių valstybių veržimusi. Galingi kaimynai siekė Lietuvą užkariauti, nustumti nuo lopinėlio žemės prie Baltijos jūros. Vieni norėjo suvokietinti, kiti sulenkinti, tretį surusinti. Mažai pasaulyje yra tautų, patyrusių tokią ilgą ir slogią svetimųjų priespaudą kaip lietuviai.

Tuomet, matome, išskildavo tai vienas, tai kitas vyras - lietuvių tautos žadintojas. Tai ir Žemaičių vyskupas Merkelis Giedraitis, ir Mikalojus Dauša ir kunigas Antanas Strazdas, Simonas Stanevičius bei Dionizas Poška ir daugelis kitų.

Sunkiais rusų priespaudos metais lietuvių tautinį supratimą ypač kėlė istorikas Simanas Daukantas ir Žemaičių vyskupas Motiejus Valančius. Daukantas rašė lietuviškas knygas, rinko lietuvių liaudies dainas, netgi mokė kaimiečius auginti bites, sodus. Jis pirmasis aprašė

Lietuvos praeitį lietuviškai. Vyskupas Valančius užguitus kaimo žmones ragino dorybės, atsakyti girtavimo, steigė blaivybės draugijas, prie parapijų steigė lietuviškas mokyklas; Jis kėlė paprasto kaimo žmogaus dvasią, gydė širdies žaizdas, rodė kelią į laimingesnį gyvenimą.

Po ilgų kaimyninių valstybių priespaudos ir nutautinimo metų, kurie ypač pasunkėjo 19-ojo šimtmečio 2-oje pusėje, t.y. tamsiausiu ir tragiškiausiu Lietuvai laiku, kai rusų caro valdžia engė žmones, juos trėmė į Sibirą už lietuvišką žodį ir raštą, kurį rusai buvo uždraudę, ypatingai sustiprėjo tautos atgimimas. Vilkaviškietis dr. Jonas Basanavičius su kitais "Lietuvos mylėtojais" (taip save vadino aušrininkai) 1883 metais pradėjo leisti Karaliaučiaus krašte, Ragainėje, laikraštį "Aušra".

"Aušrininkai" aiškino, kad lietuviai yra svetimųjų varžomi, skriaudžiami ir naikinami; ragino jaunimą stoti į tautos darbą, "Aušra" ėjo tik 3 metus, bet greit pradėjo kurtis įvairios tautinės draugijos, tai vienur, tai kitur pasirodė lietuviški laikraščiai.

Nuo 1889 iki 1906 m. Tilžėje ir Ragainėje buvo leidžiamas literatūros, politikos ir mokslo mėnesinis laikraštis "Varpas". "Varpo" reikalams daugiausia atsidėję buvo Vincas Kudirka, Jonas Jablonskis, Povilas Višinskis, Jonas Vileišis, Gabrielius Landsbergis-Žemkalnis ir daugelis kitų. Tačiau su nepaprastu atsidavimu dirbo Vincas Kudirka, iki pat mirties 1899 metais. Kudirkos publicistikos bruožą galima apibūdinti kaip galingą ir pastovų šauksmą vienybėn ir kovon. Varpo dūžiai tarsi sakė "Kelkite, kelkite!". Vincas Kudirka lietuvių tautai davė

himną, - "Tautišką Giemę", iš kurio lietuviai sėmėsi stiprybės neviltyje, kurio žodžiai tarsi kalba į mūsų širdis, kad jose neužgestų meilė Lietuvai.

Kaip matome ir "Aušra" ir "Varpas" buvo leidžiami Karaliaučiaus krašte. Tai neatsitiktiniai - pirma, rusų užgroboje Lietuvos teritorijoje tai buvo neįmanoma, antra, Karaliaučiaus krašte per keletą šimtmečių buvo susiformavę gilios lietuvių kultūrinės tautinės tradicijos. Apie šio krašto indėlį į lietuvių tautinį kultūrinį švietimą, tautinės sąmonės ugdymą Karaliaučiaus krašto mokytojas Jonas Miliūnas yra pasakęs taip: "Jokia kita lietuvių etninė žemė, atsidūrusi už Lietuvos ribų, nėra tiek nusipelnusi lietuvių kultūrai, kaip Karaliaučiaus kraštas. ...tai - lietuvių kultūrinės kalbos gimtinė, pirmųjų lietuviškų knygų tėviškė. Ten išleista ne tik pirmoji lietuviška knyga ir pirmasis lietuviškas giesmynas, pirmąkart į lietuvių kalbą išversta Biblija. Ten pasirodė pirmoji lietuvių kalbos gramatika," ... sukurta pirmoji lietuviška poema ir išspausdintas pirmasis lietuvių liaudies dainų rinkinys. Karaliaučiaus krašto šviesuolių Mažvydo, Bretkūno, Pretorijaus, Donelaičio, Kuršaičio, Vydūno ir kitų darbai ne tik padėjo išsaugoti Karaliaučiaus krašto gyventojų lietuvių kalbą, papročius, padėjo gaivinti jų tautinę sąmonę. Jie suvaidino milžinišką vaidmenį lietuviybės ugdyme visoje Lietuvoje. Vyskupas Motiejus Valančius suorganizavo ten lietuviškų knygų spausdinimą, kurias drąsuoliai knygnešiai gabeno per sieną į rusų užgrobtą Lietuvą.

Sujudo dirbti tautinį darbą ir Amerikos lietuviai, ypač kai

Nukelta į 8 p.

Prelegentas dipl.agr. Aloyzas Pečiulis

nausko. Taigi, tiek daug yra papasakota apie šią šventę ir apie lietuvių tautinį judėjimą, kad beveik neįmanoma ko nors dar kartą nepakartoti.

Šiandien ir vėl švenčiame Tautos Šventę - rugsėjo 8-ąją. Tai Vytauto Didžiojo numatytoji karūnavimo diena. Jis, vienas iš žymiausių Didžiosios Lietuvos kunigaikštystės valdovų. Vytautas Didysis ypač pasidarė populiarus tautoje nuo tautinio lietuvių atgimimo laikų. Daugelis jo politinių pastangų ir kovų atitiko tautinius lietuvių siekius. Lietuviai sėmėsi jėgų iš praeities didybės.

Labai iškilmingai buvo paminėtos Vytauto Didžiojo

somybę, buvo priimtas įstatymas liepos 6-ąją, o ne rugsėjo 8-ąją, skelbti Valstybės diena. Pasirinktoji data siejama su Karaliaus Mindaugo karūnavimu. Tai įvyko 1253-iais metais, o kad tai gali būti liepos 6-oji - salyginai nustatė istorikas Gudavičius. Šios datos akcentavimas ir šventimas, tarsi nukelia Lietuvos valstybės egzistavimą maždaug 150 metų anksčiau, negu švenčiant Vytauto Didžiojo karūnavimą.

13-ame šimtmečiuje Karalius Mindaugas suvienijo Lietuvos žemes ir davė pradžią Lietuvos valstybei. Ši diena dabar Lietuvoje švenčiama labai iškilmingai, ji, taip pat,

Kalba Los Angeles Lietuvių Tautinės sąjungos skyriaus pirm. Rūta Sakienė - toliau stovi Liucija Mažeikienė.

Atkelta iš 7 p.

atvyko į Ameriką vienas "Aušros" redaktorių Jonas Šliūpas. Čia 20-ojo šimtmečio pradžioje atsirado daugybė įvairių organizacijų, klubų. Buvo statomos lietuviškos bažnyčios, kuriami vie-nuolynai, leidžiami laikraščiai, spausdinamos knygos, steigiamos lietuviškos mokyklos. Lietuviai išėiviai pasireiškė giliu savo krašto patriotizmu. Jie visur, kur tik galėjo, kėlė Lietuvos vardą.

Tautinės sąmonės mintys kristalizavosi pranašiškoje Maironio lyrikoje. Jis ragino, drasino, kėlė nuotaiką, tikėjimą ateitimi. Poemoje "Jaunoji Lietuva" Maironis rašė:

O laikas jau, laikas iš miego pakilti;

Štai penketas amžių - naktis be aušros!

Gana aimanavus! Prižadinkim viltį

Ir stokim į darbą, nelaukę giedros!

Petys į petį, na, vyrai, kas gali,

Sustoję į darbą už mylimą šalį,

Prikelkime Lietuvą mūsų!

Kaip ilgo tautinio darbo rezultatas, viso pasaulio lietuvių tautinis atgimimas subrandino ir davė vaisius: buvo atkurta nepriklausoma Lietuvos valstybė.

Kaip žinome, 1917-ais susikūrė Lietuvos Taryba. Jos didžiulių pastangų dėka 1918-tų metų vasario 16 dieną Vilniuje buvo paskelbtas Lietuvos Nepriklausomybės Aktas. Vasario 16-oji yra laikoma viso pasaulio lietuvių

pačia didžiausia valstybine švente. Be diskusijų ir be neigimų. Ji kiekvieno lietuvių širdyje.

Sovietų okupacijos metais Lietuvoje Vasario 16-ąją galėjo švęsti tik kaip savo asmenišką gimtadienį, tie, kurie būtent tą dieną yra gimę. Už vasario 16-osios šventimą, ar už Lietuvos trispalvę - ilgi kalėjimo metai, Sibiro tremtis, lageriai.

1918-ais metais atkūrus Lietuvos nepriklausomybę, tautinis patriotinis darbas nesibaigė, jį dirbo pagrindiniai įvairios organizacijos: Lietuvių Tautininkų Sąjunga įkurta 1924 metais, Šaulių Sąjunga, Ateitininkai, Jaunlietuviai ir kiti.

Ilgiausiai Lietuvos prezidentu dirbęs Antanas Smetona, daugiausia rėmėsi Tautininkų Sąjunga. Tautininkai skelbė, jog pagrindinis viešosios politinės, ūkinės ir kultūrinės veiklos tikslas yra savosios tautos gerovė. Jie skatino tautinės sąmonės brandumą, kultūrinio savitumo išlaikymą ir ugdymą.

Kalbant apie tautą ir tautiškumą, kaip man čia nepaminti tokių lietuvių tautos vyrų, kaip didis mūsų Tautos šauklis - poetas Bernardas Brazdžionis, esantis mūsų tarpe ir valstybininkas profesorius Vytautas Landsbergis. Gal nepalyginamas, bet savotiškai įdomus net geografijos profesorius Kazys Pakštas, kuris dar gerokai prieš sovietinę okupaciją Lietuvos geografinę padėtį įvertinęs kaip "nenormaliai pavojingą", o vėliau ieškojęs atsarginės

Tėvynės JAV gyvenantiems lietuviams; ir daug, daug kitų lietuvių tautos sūnų ir dukrų - patrijotų, šauklių, savanorių, partizanų. Vieni kovojo savo talento jėga, gabumais, kiti prieš tankus savo kūnu bandė sulaikyti. Daugelis jų dėl Tėvynės laisvės paaukojo savo gyvybę.

Ar beįmanoma stipriau ir skausmingai gaudžiau apie Tėvynę pasakyti, kaip poetas Bernardas Brazdžionis eilėraštyje "Aš čia - gyva":

Ieškojau tėviškės tamsioj naktij, it kapas:

- Kur tu, tėvyne, kur tu, Lietuva?

Ar plaka dar skausme širdis sukepus

Ar tu gyva, ar negyva?

Iškėliau, šaukdamas, rankas į dangų juodą:

- Kur tu, tėvyne, kur tu, Lietuva?

Ir kai parpuoliau, bėgdamas per gruodą,

Atsakė man: - Aš čia - gyva.

Aš čia - gyva, - po kojų tarė žemė, -

Aš čia - gyva: sūnau ar nematai?

Aš čia - gyva, - palinkę ir sutemę

Atsiliepė dangaus skliautai.

Kai šį eilėraščių poetas rašė, okupuotoje Lietuvoje net žodį "Tėvynė" negalima buvo vartoti. Arčiausia jo, kas buvo leidžiama tai žodis "tėviškė".

Ne mano tikslas analizuoti ar nustatyti Vytauto Landsbergio reikšmę lietuvių tautos atgimimo eigoje, tai padarys istorikai, o tiksliau tariant - istorija. Pats faktas, kad užsienyje suteikta jam šeši garbės daktaratai, o pats vėliausias Sorbonos Universitete, jau šiandien sako gan daug, kaip jį vertina pasaulis. Ir paneigti to nieks negali.

Prieš Vytautą Landsbergį iki dabar priešai organizuoja šmeižto kampanijas ir platina pasaulyje. Tai savaime pasako apie Landsbergio reikšmingumą, nes priešingu atveju jis jiems nerūpėtų. Priešai jo vis dar bijo, nes Vytautas Landsbergis savo politiniu įžvalgumu gali atspėti jų nedorus kėslus Lietuvos atžvilgiu ir planus sujaukti. Gerai žinodamas Lietuvos istoriją, ir suprasdamas sudėtingą geopolitinę jos padėtį, Vytautas Landsbergis dėl šių dienų gresiančių pavojų nenuilstančiai skelbia: būkime budrūs, būkime atsargūs. Jis mums visiems primena: kas nesimoko iš istorijos, tas priverstas klaidas kartoti. Jis yra pasakęs: "Negaliu pasitraukti iš politikos tol, kol Lietuva yra pavojuje". - O Lietuva pavojuje vis dar yra.

(Bus daugiau)

LIETUVOS PREZIDENTO RINKIMAI

Nors dar liko pusantrų metų iki Lietuvos naujojo prezidento rinkimų, tačiau jau dabar kandidatai į prezidento vietą pradeda reikštis. O jų, atrodo, bus bent keli. Tačiau gyvenimo tikrovė diktuoja, nežiūrint kiek daug kandidatų atsiras, laimės tik vienas iš dviejų frontų kandidatų, dešiniųjų ar kairiųjų.

Čia reikia atkreipti dėmesį į V. Landsbergio pasakytus žodžius: dešinėsios partijos turėtų vienytis iškeliant vieną kandidatą Prezidento rinkimuose. Jis sako, kad tai yra realus kelias suvienyti rinkėjus ir turėti bendrą frontą.

Kitas kairiųjų - buvusių LDDP narių partijų frontas yra vadovaujamas Algirdo Brazausko, kuris, manoma, bus ir prezidentinis kandidatas.

Todėl ir yra svarbu dešiniųjų partijų frontui susivienyti ir išrinkti vieną, visuomenei priimtina tvirtą

kandidatą, kuris turėtų pakankamai balsų laimėti rinkimus.

Jeigu kitos dešiniųjų partijos pradės išstatyti savo kelis kandidatus į prezidentus, tai tikriausia A. Brazauskas laimės rinkimus.

Pasak V. Landsbergio, už vieno kandidato koncepcija yra pasisakę apie dešimt partijų, kas duoda vilčių dešiniųjų partijų išstatyto kandidato laimėjimui.

Ar verta V. Adamkui ryžtis kandidatuoti dar vienai kadencijai? Tokia galimybė paaiškės vėliau. Yra verta pasakyti, jeigu V. Adamkus sutiks ir bus išrinktas, tai dauguma užsienio lietuvių, nežiūrint ar jie yra Lietuvos piliečiai ar Amerikos, džiaugtųsi matydami V. Adamkų ir toliau Lietuvos prezidentu.

Vytautas Šeštokas

JAV LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS 50-MEČIO SUKAKTIES RENGINIAI

1951-2001

2001 m. spalio 8-14 d., Lemont - Alsip - Chicago

Spalio 8-11 d. 9 v.r. iki 5 v.v.

Lietuvos Seimo ir LB Tarybos komisijos posėdžiai

Pasaulio Lietuvių Centre, 14911 127th St., Lemont, IL 60439

Spalio 12-13 d., 8:30 v.r.

JAV LB XVI Tarybos antroji sesija

Radisson Hotel Alsip, 5000 W. 127th St., Alsip, IL 60803

Spalio 12 d., penktadienį, 7 v.v.

LB Tarybos iškilminga vakarienė

Radisson Hotel Alsip, Alsip, IL

Spalio 13 d., šeštadienį, 5 v.v.

LB jubiliejinės parodos atidarymas

Čiurlionio galerijoje, Jaunimo centre, 5620 S. Claremont, Chicago, IL 60636

6 v.v. Akademija ir meninė dalis

Jaunimo centro didžiojoje salėje.

Po iškilnių - **vaišės** Jaunimo centro mažojoje salėje.

Spalio 14 d., sekmadienį, 10:30 v.r.

Padėkos šv. Mišios Švč. M. Marijos Gimimo bažnyčioje

6812 S. Washtenaw Ave., Chicago, IL

ir

10:30 v.r. **Padėkos pamaldos**

Lietuvių Evangelikų Tėviškės bažnyčioje

6641 S. Troy St. Chicago, IL.

3:00 v.p.p. **choro "Ažuoliukas" koncertas**

Marijos mokyklos auditorijoje

6727 S. California Ave., Chicago, IL.

6:00 v.p.p. **vakarienė** "Seklyčioje"

2711 S. 71st St.

Chicago, IL 60629

Kviečiame visus dalyvauti.

JAV LB 50-mečio sukakties minėjimo rengimo komitetas

Domas Cesevičius

Bet jeigu yra pripažįstamas leistinas laisvos rinkos procentas arba jeigu įstatymų nustatytos procentų taksos leidžia aukštesnį procentą, negu jis susidaro laisvoje rinkoje, tada ir tokios taksos nieko nereiškia - jos tada nereikalingos. O jeigu įstatymu nustatytos taksos yra žemesnės už laisvos rinkos procentą, tada tos taksos turi vėl tuos pačius blogus padarinius: slapta kredito spekuliacija aukštais procentais arba procentas pakeliamas visokiomis šalutinėmis rinkliavomis. Kam tada apskirtai tas įstatymų nustatytas procentas reikalingas? Clarkas nurodo šitokį dalyką: taksos yra reikalingos tam, kad niekas negalėtų imti aukštesnio procento, negu jis yra laisvoje rinkoje. Mat gali būti taip, kad kreditoriai vieniems gali skolinti rinkos procentu, o iš kitų gali imti aukštesnį, ypač iš tų, kuriems reikalingesnis kreditas. Bet jeigu kredito rinka laisva, jeigu kreditas nėra monopolizuotas, tada kiekvienas, negavęs iš kur nors paskolos rinkos kainomis, gali kreiptis į kitą, pastebi L. Mises.

Toliau Clarkas kalba ir apie darbininkų uždarbio taksavimą. To taksavimo galimumą jis taip išvedžioja: dirbtinėmis priemonėmis keliamas uždarbis veda prie nedarbo, nes padidintas uždarbis padidina produkcijos [gamybos. - V.L.] išlaidas - pabrangina produkciją ir kartu pakelia produktų kainas. Brangesnių produktų nebegalima tiek parduoti, kiek pigesnių, todėl reikia mažiau beprodukuoti. Mažinti gamybą reiškia didinti nedarbą. Darbininkas nebe gauna darbo, pirkėjas nebegali įpirkti prekių. Bet jeigu taip, sako Clarkas, tai tada tuos pačius padarinius turėtų turėti ir kitokie valstybės įsikišimai, būtent: darbo laiko sutrumpinimas įmonėje, priverstinis darbininkų draudimas įmonių savininkų sąskaita, apmokamos atostogos ir t.t. Tie visi dalykai gi taip pat didina produkcijos [gamybos. - V.L.] išlaidas - brangina produkciją.

Šitokį jo samprotavimą L. Mises laiko visiškai klaidingu. Mat jeigu uždarbio aukštis

GINČAS DĖL “LAISSEZ-FAIRE”

V

(Ištrauka iš knygos “Domas Cesevičius”)

susidaro laisvoje rinkoje, tada tokie valstybės įsikišimai, kaip darbo laiko sutrumpinimas, draudimas, apmokamos atostogos, visiškai nepakelia uždarbio virš rinkos aukščio. Įmonininkas, kalkuliudamas produkcijos išlaidas, turi tada įkalkuliuoti ir visas tas išlaidas, kurios atsiranda iš darbo laiko sutrumpinimo, draudimo atostogų ir t.t. Žodžiu, įkalkuliuoja tas išlaidas, kurios susidaro iš darbininko panaudojimo įmonėje. Ir tos išlaidos tada perkeliamos į darbininkų algas ir uždarbį. Kitaip sakant, tas išlaidas sumoka patys darbininkai. O jeigu kartais atsitinka, kad tokie įsikišimai nesukelia darbininkų netto [(it.) grynas] uždarbio sumažėjimo (ar kainų pakilimo), tai tas galima tik tada, kai apskirtai kyla uždarbiai arba kai mažėja pinigų perkamoji galia.

Savo išvedžiojimus Clarkas baigia tokiomis išvadomis: valstybės įsikišimų reikšmė pagaliau priklausanti nuo to, kiek tie įsikišimai pakeičia kainas ir rinkos vertybes. Dideli darbininkų uždarbio pakėlimai veda prie produkcijos pabranginimo, prie nedarbo ir t.t., bet maži valstybės įsikišimai ir maži kainų pakėlimai gali tokių padarinių ir neturėti. Kartais, sako, mažas produkcijos išlaidų padidėjimas nepakelia produktų kainos. Prie šitos Clarko minties Ludwigas Mises prideda tokią pastabą: “Kad valstybės įsikišimų padariniai priklauso nuo jų kiekio ir stiprumo, yra savaime suprantama, ir niekas to neginčija. Mažas žemės drebinimas sugriauna mažiau negu didelis, o visiškai silpni žemės drebinimai apskirtai beveik jokių žymesnių pėdsakų nepalieka”. Taigi, pasak L. Mises, išeina, kad juo daugiau valstybės įsikišimų į ūkio gyvenimą, juo daugiau intervencionizmo - juo didesnė ūkio destrukcija. L. Mises visiškai sutinka su Clarko galutine sentencija, kad valstybė turi saugoti privačią nuosavybę ir šalinti visas kliūtis, kurios trukdo nuosavybei pasireikšti, kad tuo būdu atskiriems individams ar atskiroms grupėms būtų laiduotas priėjimas prie rinkos. Šitoks Clarko reikalavimas, pasak L. Mises, yra ne kas kita, kaip tik kitais žodžiais parašytas “laissez faire, laissez passer”.

Ir apskirtai reikia pripažinti, kad jeigu kas, laikydamasis klasikinės politinės ekonomijos teorijos, mėgina kritikuoti liberalizmą, tam toji kritika

sunkiai sekasi. Dėl to ir kyla abejojimas, kad gal tarp liberalizmo ir socializmo jokios kitos vidurinės sistemos nebegali būti. Galgi čia iš tikrųjų, kaip L. Mises ir kiti liberalai individualistai tvirtina - tertium non datur [(lot.) viena iš dviejų: arba - arba]. Galgi iš tikrųjų ekonominis gyvenimas taip surizgęs, jo reiškiniai taip susipynę ir sukibę, kad arba jam apskirtai reikia leisti laisvai natūraliai plėtotis, kaip moko liberalizmas, arba jeigu jau tvarkyti ir kištis į jo gyvenimą, tai tvarkyti visa, ne “izoliuotais įsikišimais”, ne “izoliuotais įsakymais”, bet tada jį visą paglemžti ir centralizuoti jo vadovybę, kaip siūlo socializmas.

Taigi, šiaip ar taip, bet liberalizmo taip lengvai nugalėti negalima. Iš ekonominės pusės į liberalizmą žiūrint, sunku jį taip lengvai atmesti. Tai yra labai lanksti ekonominės politikos sistema, geriausiai laiduojanti didžiausią produktingumą. Jeigu pripažįstame, kad tautos ūkio svarbiausias tikslas yra produktingumas, tada atrodo, kad geriausia tam sistema yra liberalizmas. Bet jeigu kas nesiekia produktingumo, tas savaime nori visus padaryti neturtingesnius. Jeigu manytume, kad produktingumas ne tiek svarbu, bet svarbiau kitokie, daugiau socialiniai momentai, svarbiau lygesnis turto pasiskirstymas, tada grynas liberalizmas nebebus geriausia sistema. Todėl gali būti, kad tais kartais, kada produktingumo klausimas nėra toks aktualus kaip kokios socialinės problemos, tada prie liberalizmo galima primaišyti ir socializmo. Jei, sakysim, krašto gamyba yra labai išplėta, vadinasi, jeigu turto užtenkamai, bet jeigu kapitalas pradeda išnaudoti darbą, tada laisvos konkurencijos veikimą galima susiaurinti. Tokiais atsitikimais gali būti tikslingas intervencionalizmas, kuris palaikytų silpnesniųjų pusę. Bet jeigu intervencionalizmas veda prie produkcijos sumažėjimo ir ūkio destrukcijos, tai kas gi tada išlygina intervencionizmo klaidas? Šitas klaidas išlygina kapitalizmo pažanga. Žinoma, išlygina tada, kada tos klaidos nėra didelės. Todėl intervencionizmui visados tenka būti atsargiam, kad jis nepadarytų per daug. Jam svarbu atrasti ūkiui nekenksmingą laviruotės ribą.

Iš to jau išeina, kad liberalizmas gali kartais padaryti kompromisą socializmui. Arba, atsargiau sakant, kas

socializme yra gera, tas nespriešina ir liberalizmui. Gyvenime tie abu principai - liberalizmas, arba individualizmas, ir socializmas - dažnai susimaišo. Ir niekad turbūt gyvenimas nepasidarys toks vienalytis, niekad taip nesuprastės, kad jame liktų tik vienas principas. Nė vienas principas, nė viena idėja negali realizuotis iki galutinių savo konsekvencijų. Principų gyvenime visados daug ir gyvenime jie nėra vienas kitam taip priešingi, kaip jie atrodo dialektiškoje abstrakcijoje. Politikoje yra didelis menas mokėti tuos principus derinti ir tarp jų laviruoti. Pagaliau galbūt nėra ir tokių žmonių, kurie būtų vieno kokio principo izoliuoti išpažintojai. Jeigu būtų toks Rentgeno aparatas, kuriuo būtų galima peršviesti dviejų politikų sielas, kurių vienas laikosi teoriško “individualabsolutizmo”, o kitas “socialabsolutizmo”, tai, sako, pamatytume čia nesuskaitomą daugybę tų abiejų principų susimaišymų, susiliejamų, perėjimų. “Ne du, bet du milijonai” priešingybių, panašybių, susiliejamų ir išsiskyrimų čia pasirodytų, kaip sako L.v. Wiese.

Todėl ir liberalizmas gyvenime nėra grynas liberalizmas, individualizmas nėra grynas individualizmas. Tos sistemos eina kartu su gyvenimu, susimaišo su gyvenimu ir prisirenka visokių atspalvių. Kitoks buvo liberalizmas pa-

čioje pradžioje, kitoks buvo 19 amžiaus pabaigoje, kitoks turi būti šiandien. Šiandien, kaip daugumas pripažįsta, liberalizmas turi pasidaryti “socialliberalizmu”. Senovinis liberalizmas per daug buvo individualistiškas. Per daug jis kovojo su valstybe, su bet koku organizuotu gyvenimu. Šių dienų liberalizmas nebėra priešingas valstybei ir kitoms viešoms gyvenimo korporacijoms. Šių dienų liberalizmas pripažįsta, kad kur nebegali ko padaryti atskiri individai, ten turi ateiti jiems į pagalbą viešosios korporacijos ir valstybė. Ar valstybė turi didesnę ar mažesnę veikimo sferą, naujam liberalizmui yra ne tiek principo, kiek tikslingumo klausimas. Tik svarbu, kad valstybė liberalams yra tik priemonė siekti žmonių gerovės, bet ne tikslas pats sau. Valstybė tiek yra gera, kiek ji gera daro žmonėms. Valstybė liberalams nėra kokia absoliučių amžinų dorybių pripildyta organizacija. Viskas pareina nuo to, iš ko susideda valstybė - nuo žmonių, nes elementų ypatybės sudaro visumos ypatybes. Bet iš esmės liberalizmas lieka vis tiek liberalizmas. Tai yra laisvės, tolerancijos, taikumo ir pasitikėjimo sistema. Tai sistema, kuri stovi prieš jėgą, prieš smurtą, prieš tironiją, prieš jėgos ir autoriteto primatą. Sistema, kuri tiki žmoniškumu, kuri optimistiškai tiki tai, kad kultūra, ekonomika, politika juo tolyn, juo labyn daro žmones laisvesnius, žmoniškesnius ir kad tie žmonės vis labiau išmoksta vienas kitam gera daryti.

(Bus daugiau)

Jaunoji šaulė pagerbia partizanų paminklą Giedraičiuose.

AFGANISTANAS

Afganistanas yra Vidurinės Azijos valstybė - tarp Pakistano, Irano, Turkmenistano, Tadžikistano, Uzbekistano ir Kinijos. Plotas: 250,000 kvadratinų mylių, paviršius labai kalnuotas. Vidurkinis kalnų aukštis - 4,000 pėdų nuo jūros lygio. Prie krašto sostinės Kabul Hindu Kuš kalnai siekia iki 16,000 pėdų, o toliau į rytus jie pasiekia 25,000 pėdų. Prekyba su Pakistanu vyksta per Chyber 35 mylių tarpekį. Klimatas sausas, bet temperatūros svyravimai yra labai dideli. Esama daug dykumos sričių, tačiau kalnų upės vietomis sudaro derlingus slėnius. Sostinėje Kabul gyvena 2,590,000 žmonių. Krašto valdžia nepastovi, vis besikeičianti. Krašte yra 32 provincijos. Kariuomenėje tarnauja 400,000 vyrų.

Krašto valdžia nepastovi, vis besikeičianti. Krašte yra 32 provincijos. Kariuomenėje tarnauja 400,000 vyrų. Pramonės gaminiai: - audiniai, muilas, baldai, cementas. Pagrindinis ūkio derlius: - riešutai, kviečiai ir džiovinti vaisiai. Mineralai: - dujos, aliejus, varis, akmenis anglis, cinkas ir geležis. Kiti išteklių - vilna, karakulio kailiai ir aviena. Ariamos žemės tik 12%. Gyvuliai (1999 m.) - 14.30 milijonų avių, 7.20 mil. vištų, 2.20 mil. ožkų ir 1.50 mil galvijų. Elektros pagaminama (1998 m.) 430 mil. kwh. Darbo jėgos - 68 % žemės ūkyje ir 10 % pramonėje. Piniginis vienetas - Afgani, kuris (2000 m.) buvo vertas 4,750.00 = 1 JAV doleriui. Importuoja iš Japonijos ir Europos kraštų už 150 dol. milijonus, o eksportuoja į Europos kraštus už 80 dol. mil. Turizmas - 1mil. dol.

Transportas: 16 mylių geležinkelis, 35,000 keleivinių automobilių, 32,000 sunkvežimių. Civilinė aviacija: 98.3 mil. keliautų mylių iš 3-jų oro uostų.

Informacija: Televizija - 10 priimtuvų 1,000 gyventojų, radijas - 73.7 aparatai 1,000 gyventojų, dienraščiai - 11 egz. 1,000 gyventojų.

Sveikata - gyvenimo ilgis: 48.29 vyrams, 47.37 moterims. Gimsta 41.82 - tūkstančiui gyventojų, miršta - 18.01. Naturalus prieauglis - 2.381%. Kūdikių mirtingumas - 137.48 vienam tūkstančiui gyventojų.

Švietimas - privalomas nuo 7 iki 13 metų. Raštingumas - 31.5%.

Nuo senų laikų Afganistanas buvo kryžkelėje, buvo žinomas Ariana arba Baktaria vardais, o viduramžiais vadintas Chorasas. Svetimosios imperijos keitė valdžią vietiniais emirais ir karaliais,

kol Achmedas Šachas (1747-1773 m.) įkūrė Afganistano valstybę. 1973 m. karinis perversmas karalystę pakeitė respublika.

Sovietams palankūs kairieji 1978 m. po kruvino perversmo paėmė valdžią ir pasirašė karinę sutartį su SSSR. 1979 m. po sovietų oro invazijos, Kabulas sulaukė dar palankesnės jiems valdžios. Sovietų kariniai daliniai pasklido Afganistano krašte, kovodami su musulmonų partizanais. Sovietų nuostoliai siekė 15,000 karių.

1988 m. tarpininkaujant Jungtinėms Tautoms (UN), sovietų daliniams pasiūlyta pasitraukti iš šio krašto, bet Afganistano sukilėliai atmetė tą sutartį, nes jie neketė sovietų pakalikų valdžios. 1992 m. žlugo sovietų daliniai pasiūlyti iš krašto. 14 m. užtrukusiam kare žuvo virš 2-jų milijonų afganų, o 6 milijonai išvyko iš šio krašto kitur.

Po sukilėlių pergalės dar vis vyksta kautynės tarp nuosaikiųjų ir Islamo fundamentalistų pajėgų. Sukilėlių vadas Burhanuddin Rabani 1992 m. tapo prezidentu. Talibanai maištaujanti fundamentalistų klika siekdama visiškos krašto kontrolės 1996 m. užėmė sostinę Kabul ir sudarė savo vyriausybę.

Talibanai nužudė buvusį prezidentą Najibullah. Jų islamiška religinė policija įvedė apsirėngimo kodą ir ypač suvaržė moterų laisvę. Rabani ir kiti pašalinti vadovai pabėgo iš krašto.

Po visų jų pergalių talibanai atsiekė 90% kontrolės Afganistane. Jų globon atkeliavo anarchistas Osama bin Laden, kuris yra kilęs iš Saudi Arabijos. 1998 m. JAV tolimo skrydžio raketos bombardavo pietryčiuose nuo Kabul esančią Osama bin Laden teroristų stovyklą. Jo laimei, tos raketos jo nepasiekė. 1999 m. Afganistano talibanų valdžia atsisakė jį išduoti JAV teismui.

New Yorko ir Pentagono pastatų sudaužymai parodė, kad ta teroristų stovykla Afganistane sugebėjo paruošti Osama bin Laden pavedimų vykdytojus.

Užbaigiant šias eilutes pamačiau JAV spaudos žinią, kad šiame krašte knygynuose išpirko visus Afganistano žemėlapius ir knygas parašytas apie tą kraštą.

Pabaigai - Afganistano vyresnieji Islamo dvasininkai-vadovai, kurie yra palankūs talibanų politinei vadovybei, nesutinka išduoti Osama bin Laden. Tačiau jie neprieštarautų, jei jis pats savo noru išvyktų iš Afganistano. Anot jų, jei to nebus, jie pasipriešins JAV puolimui ir pradės šventąjį karą.

Ger.J.

MIELI DIRVOS SKAITYTOJAI IR RĖMĖJAI,

esame labai dėkingi ir džiugu, kad didelė dalis gavusių loterijos bilietėlius nedelsdami atsiliepėte, gražindami šakneles ir net pridėdami auką. Kreipiamės į tuos, kurie dar neprisirengėte - neišmeskite bilietėlių, remkite savo laikraštį ir tuo pačiu turėsite progą būti laimėtojais. Laimės traukimas lapkričio pirmą dieną.

Vilties draugija ir Dirva

Pigiai parduodamos bulvių tarkavimo mašinos!
Tel. (847) 845 3972 (Siunčiame UPS!)
Kas mėnesį naujos prekės iš Lietuvos!
Šokoladai, knygos, suvenyrai, muzika ir daugiau...
Dievo Motinos parapijos knygų kioske kiekvieną sekmadienį po Mišių!

PRENUMERUOKITE DIRVĄ
METAMS - \$35.
PUSEI METŲ - \$20,
PIRMA KLASE - \$58.
ORO PAŠTU Į UŽSIENĮ METAMS - \$110.00

United States Postal Service
Statement of Ownership, Management, and Circulation

1. Publication Title: **DIRVA**
2. Issue Frequency: **WEEKLY**
3. Issue Date: **SEP 26 2001**
4. Number of Issues Published Annually: **49**
5. Annual Subscription Price: **3.500**
6. Annual Circulation: **MATULIOMIS (215) 531-8150**

7. Complete Mailing Address of Known Office of Publication (Not printer):
19807 Chardon Ave. Cleveland, Ohio 44119-0191
8. Complete Mailing Address of Headquarters or General Business Office of Publisher (Not printer):
VILTIS INC. THE AMERICAN LITHUANIAN PRESS & RADIO ASSN., 19807 Chardon Ave. Cleveland, Ohio 44119-0191

9. Full Names and Complete Mailing Addresses of Publisher, Editor, and Managing Editor:
VILTIS INC. THE AMERICAN LITHUANIAN PRESS & RADIO ASSN., 19807 Chardon Ave. Cleveland, Ohio 44119-0191
EDITORIAL BOARD
19807 Chardon Ave. Cleveland, Ohio 44119-0191

10. Owner (Do not leave blank. If the publication is owned by a corporation, give the name and address of the corporation immediately followed by the names and addresses of all stockholders owning or holding 1 percent or more of the total amount of stock. If not owned by a corporation, give the name and address of the individual owner. If owned by a partnership or other unincorporated firm, give its name and address as well as those of each individual owner. If the publication is published by a nonprofit organization, give its name and address.)

11. Known Bondholders, Mortgagees, and Other Security Holders Owning or Holding 1 Percent or More of Total Amount of Bonds, Mortgages, or Other Securities. If none, check box.

12. Tax Status (For completion by nonprofit organizations authorized to mail at nonprofit rates) (Check one)
 Has Not Changed During Preceding 12 Months
 Has Changed During Preceding 12 Months (Publisher must submit explanation of change with this statement)

13. Publication Title: **DIRVA**
14. Issue Date for Circulation Data Below: **SEPTEMBER 26 2001**

15. Extent and Nature of Circulation		Average No. Copies Each Issue During Preceding 12 Months	No. Copies of Single Issue Published Nearest to Filing Date
a. Total Number of Copies (Net press run)		1,700	1,700
b. Paid and/or Requested Circulation (Sum of 1b(1) and 1b(2))		1,228	1,228
c. Total Paid and/or Requested Circulation (Sum of 1b(1), 1b(2), and 1b(3))		None	None
d. Total Distribution (Sum of 1b(1), 1b(2), 1b(3), and 1b(4))		48	47
e. Total Paid and/or Requested Circulation (Sum of 1b(1), 1b(2), and 1b(3))		22	21
f. Total Paid and/or Requested Circulation (Sum of 1b(1), 1b(2), and 1b(3))		1,243	1,257
g. Total Paid and/or Requested Circulation (Sum of 1b(1), 1b(2), and 1b(3))		70	63
h. Total Paid and/or Requested Circulation (Sum of 1b(1), 1b(2), and 1b(3))		None	None
i. Total Paid and/or Requested Circulation (Sum of 1b(1), 1b(2), and 1b(3))		63	63
j. Total Paid and/or Requested Circulation (Sum of 1b(1), 1b(2), and 1b(3))		52	59
k. Total Paid and/or Requested Circulation (Sum of 1b(1), 1b(2), and 1b(3))		136	136
l. Total Distribution (Sum of 1b(1), 1b(2), 1b(3), and 1b(4))		1,564	1,553
m. Copies not Distributed		126	147
n. Total (Sum of 1b(1) and 1b(2))		1,700	1,700
o. Total Paid and/or Requested Circulation (Sum of 1b(1), 1b(2), and 1b(3))		875	874

16. I certify that all information furnished on this form is true and complete. I understand that anyone who furnishes false or misleading information on this form or who omits material or information requested on the form may be subject to criminal sanctions (including fines and imprisonment) and/or civil sanctions (including multiple damages).

17. Signature of Publisher: _____ Date: **SEP 26 2001**

18. Title of Publisher: _____

19. Form 3526, October 1999 (Preserve)

Amžinu miegu užmigus mylimai

A. † A.
VALERIJAI LASKAUSKIENEI

Jungiamės prie didžiojo šeimos skausmo su gilia užuojauta velionės vyrui **KĖSTUČIUI** ir vaikams **ONAI, ROMUI** ir **REGINAI** su šeimomis,

Gilame liūdesy,

*Galina Leonienė ir
Sūnus Algirdas su šeima*

RENGINIŲ KALENDORIUS

SPALIO 12 d. penktadienį 7:00 v.v. Dievo Motinos parapijos salėje tradicinės Clevelando Lietuvių Dienos. JAV LB 50-čio sukakties AKADEMIJA - pagrindinis kalbėtojas Arvydas Barzdukas. "AŽUOLIUKŲ" choro koncertas. Rengia LB Clevelando apylinkės valdyba.

SPALIO 14 d. sekmadienį 9:45 v.r. vėliavų pakėlimas prie Laisvės paminklo. 10:00 v.r. Dievo Motinos parapijos šventovėje Lietuvių dienų iškilmingos mišios. (Dalyvauja organizacijų atstovai su vėliavomis) gieda "EXULTATE" choras, vad. muz. Rita Kliorienė. Rengia LB Clevelando apylinkės valdyba.

LAPKRIČIO 11 d., nuo 11:30 iki 3:30 v.p.p. Šv. Jurgio parapijos Rudens šventė.

LAPKRIČIO 24 d., 6:30 v.v. Lietuvių Namų viršutinėje salėje - Abiturientų/studentų pagerbimo pokylis.

GRUODŽIO 15-16 d. Šv. Jurgio parapijos kalėdinių kepinių pardavimas.

GRUODŽIO 24 d. 9:30 v.v. Bendros Kūčios Šv. Jurgio parapijos salėje.

SPORTAS

2001 M. Š. AMERIKOS BALTIEČIŲ IR LIETUVIŲ PLAUKIMO PIRMENYBĖS

2001 m. Š. Amerikos Baltiečių plaukimo pirmenybės įvyks 2001 m. spalio 27 d., šeštadienį, Etobicoke Olympium, 590 Rathburn, Etobicoke, Ont. Rengia - Baltiečių Sporto Federacijos Plaukimo Komitetas.

Varžybų pradžia - 4:30 val. po pietų. Registracija ir apšilimas - nuo 4:00 val. p.p.

Pirmenybės vykdomos šiose klasėse: Vyrų ir moterų (17-24 metų imtinai); Senjorų vyrų ir moterų (25 m. ir vyresnių); Berniukų ir mergaičių - 15-16 m., 13-14, 11-12, 9-10 m., 7-8 m. ir 6 metų ir jaunesnių.

Lietuvių pirmenybės išvedamos iš baltiečių.

Programa apima visus stilius. Šuolių į vandenį nebus. Amžiaus klasifikacija - pagal dalyvio amžių varžybų dieną.

Dalyvauti kviečiami visi lietuvių, latvių ir estų kilmės plaukikai.

Dalyvių registracija iki š.m. spalio 13 d., šeštadienio, šiuo adresu:

Modris K. Lorbergs, 73 North Heights Rd., Etobicoke, Ont. M9B 2T7, Canada. Tel. 416-626-7262 namų. Fax: 416-395-3346. E-mail: Modris.Lorbergs@ntel.tdsb.on.ca

Lietuviams informaciją galima gauti ir pas ŠALFASS plaukimo Komiteto narius: Algirdą Bielskų tel. 216 486-0889, Arvydą Barzduką tel. 703 560-1410 (JAV rytuose); Algį Norkų tel. 630 466-4661 (Čikagos apylinkėse) ir Mrs. Catherine Jotautas, 35 Cumberland Dr., Brampton, Ont. L6V 1W5, tel. 905 457-7664 namų faksas: 905-457-5932; E-mail: Caromire@aol.com Mrs. Jotautas koordinuoja lietuvių dalyvavimą varžybose.

Išsamią informaciją gauna sporto klubai ir mums žinomi plaukikai.

Varžybos vyks puikiam 25 m baseine. Lietuviai plaukikai skatinami šiose varžybose kuo daugiau dalyvauti.

ŠALFASS-gos CENTRO VALDYBA

TRISDEŠIMT DEVINTASIS "Dirvos" novelės konkursas

Skiriamos DVI PREMIJOS:

Pirmoji - 500 dolerių,
Antroji - 300 dolerių

IŠ A.A. SIMO KAŠELIONIO
Palikimo, kurį tvarko "Korp! Neo-Lithuania"
vyr. valdyba

Tema: Autoriams suteikiama neribota teisė patiems pasirinkti novelės temą ir meninės išraiškos formas.

Paskutinė rankraščių įteikimo data - 2001 metų lapkričio 1 d. (pagal pašto antspaūdą).

Rankraščius siųsti šiuo adresu:

**Dirva, Novelės konkursas,
P.O. Box 19191
Cleveland, Ohio 44119-0191**

Konkurse kviečiame dalyvauti visus lietuvių rašytojus, gyvenančius Lietuvoje, JAV ar bet kurioje kitoje valstybėje.

Paruošimas: Konkursui siunčiami rankraščiai būtinai privalo būti perrašyti rašomąja mašinėle arba kompiuteriu ir pasirašyti slapyvardžiu. Tą patį slapyvardį užrašykite ant pridodamo užklijuoto vokelio, kuriame įdėta autoriaus tikroji pavardė, adresas ir telefono numeris. Tik laimėjusių vokeliai bus atidaryti. Nepremijuoti rankraščiai gražinami, tik autoriams prašant, jų nurodytu adresu.

Vertinimo komisija paprasta balsų dauguma sprendžia, ką premijuoti.

JAV LB KULTŪROS TARYBA SKELBIA RUGSĖJIS - SPAUDOS MĖNUO

Papiginta metinė prenumerata naujiems skaitytojams

DIRVA	\$25.00 (vietoje \$35.)
P.O. Box 19191 Cleveland, OH 44119-0191	
DRAUGAS	\$65 (vietoje \$100.)
4545 W. 63rd St. Chicago, IL 60629	
DARBININKAS	\$25.00 (vietoje \$35.)
341 Highland Blvd Brooklyn, NY 11207	
EGLUTĖ	\$10.00 (vietoje \$15.)
13648 Kickapoo Trail Lockport, IL 60441	
LIETUVIŲ BALSAS	\$25.00 (vietoje \$35.)
2624 W. 71 st. St. Chicago, IL 60629	
PASAULIO LIETUVIS	\$15.00 (vietoje \$25.)
14911 127th St. Lemont, IL 60439	
PENSININKAS	\$10.00 (vietoje \$15.)
2711 W. 71 st. St. Chicago, IL 60629	
BRIDGES	\$15.00 (vietoje \$18.)
1927 W. Boulevard Racine, WI 53403	
LITUANUS	\$8.00 (vietoje \$10.)
1501 - So. Indiana Ave Chicago, IL 60605	
LITHUANIAN HERITAGE ..	\$20.00 (vietoje \$29.95.)
P.O.Box 225 Lemont, IL 60439	
AMERIKOS LIETUVIS	\$30.00 (vietoje \$39.)
7349 W. 55th Palce Summit, IL 60501	

DIRVAI AUKOJO

A. Viktoras, Omaha, NE	15
G. Meiliūnas, New York, NY .	15
V. Memėnas, Bloomfield, MI	15
N. Raškienė, Tarrytown, NY	15
I. Stankus, Cleveland, OH	15
L. Stepaitis, Arlington, IL	15
A. Kazėnienė, Plant City	15
B. Čyvičienė, Cleveland, OH	10
F. Jakaitis, Miami B. FL	5
R. Kot, Amsterdam, NY	5

*Nuoširdžiai dėkojame
visiems aukotojams*

STIPRI PARAMA DIRVAI

Ilgamečiai "Dirvos" skaitytojai **Romas ir Laima Petručiai**, anksčiau gyvenę Clevelando apylinkėse ir jau daug metų gražiai įsikūrę Floridoj (Fort Lauderdale), visada rūpinosi "Dirvos" gyvastingumu ir ją nuolat labai dosniai rėmė. Savo nenutrūkstamą paramą "Dirvai" jie įrodė dar kartą. Gražindami sklandžiai einančio "Dirvos" vajaus loterijos bilietų šakneles, jie pridėjo ir 500 dol. auką, kad "Dirvos" tautinė mintis neužgestų. Tai puikus paraginimas ir sektinas pavyzdys kitiems "Dirvos" skaitytojams ir visiems besidomintiems šio savaitraščio išlikimu. Šią didelę Romo ir Laimos Petručių dovaną "Dirva" priima su nuoširdžiausiu dėkingumu.

LAIŠKAS IŠ LIETUVOS

Clevelando Šv. Jurgio parapija elektroniniu paštu iš Lietuvos gavo laišką, kuris buvo atspausdintas rugsėjo 15-16 d. Parapijos biuletenyje.

"Labai apgailestauju šios dienos tragedija Jungtinės Amerikos Valstijose. Lietuvos akys nukreiptos į jūsų šalį - sekame per CNN paskutiniąsias žinias. Šie įvykiai paliečia ne tik Amerikos žmones, bet viso pasaulio žmoniją. Mūsų užuojauta visų žuvusių ir sužeistų artimiesiems. Šie įvykiai labai aiškiai parodo, kad viso pasaulio žmonės turi rankas sujungę pasipriešinti blogiui, o mūsų užduotis - elgtis krikščioniškai. Turime tikėti, kad meilė nugalį viską. Lietuvos žmonės dalinasi jūsų skausmu ir prisimena jus savo maldose. Te Dievas laimina Ameriką ir visą pasaulį.

*Darius Giraitis, Lietuva
Ger J.*

ĮVAIRIOS ŽINIOS

KOMUNISTINĖJE KINIJOJE

Vilnius/Pekinas, rugsėjo 28 d. (ELTA). Lietuvos parlamentarų delegacija, vadovaujama Seimo Pirmininko pavaduotojo Vytenio Andriukaičio, Pekine susitiko su Kinijos Liaudies Respublikos Liaudies Atstovų Susirinkimo Nuolatinio komiteto Pirmininku Li Penu. Susitikimo metu aptarti aktualūs šalių tarpusavio santykių klausimai. Kinijos Liaudies Respublikos parlamento vadovas Li Penas pažymėjo tolesnės ekonominių santykių plėtros būtinybę, praneša ELTA.

Prieš metus, rugsėjo 5 d., Kinijos Liaudies Respublikos Liaudies Atstovų Susirinkimo Nuolatinio komiteto Pirmininkas Li Penas viešėjo Vilniuje. Tuomet jis akcentavo

didelių ir mažų valstybių lygybę, jų teisę išsirinkti ekonominės ir gynybinės plėtros erdvę, dviejų šalių parlamentų bendradarbiavimą, ekonominius ryšius.

Praėjusių metų rudenį vykęs Kinijos parlamento vadovo vizitas Lietuvoje buvo surengtas kaip atsakomasis, tuometinio Lietuvos Seimo

Pirmininko Vytauto Landsbergio kvietimu. Tačiau Kinijai pageidaujant nuo poros dienų vizitas buvo sutrumpintas iki kelių valandų ir vyko tik Vilniaus oro uoste. Tokį Pekino sprendimą lėmė Vilniuje rugsėjo pradžioje vykęs visuomeninis tribunolas komunizmo nusikaltimams įvertinti.

Lietuvių grįžimo į tėvynę informacijos centras

EUROPA TRAVEL 692-1700

LOWEST AIR FARES
available worldwide

**EXPERTS ON TRAVEL
TO EAST EUROPE**

passports - visas - prepaid tickets

**SERVING OUR COMMUNITY
FOR OVER 35 YEARS**

"LEADERS IN LOW COST TRAVEL"

KOLDŪNAI
MĖSOS, VARŠKĖS, GRYBŲ
Skambinkite:
Jodi Apanavičius
Tel.: (216) 531-6995
(440) 354-4029

PIGIAUSI TARPTAUTINIAI SKAMBUČIAI

25 centai

Naudotis galima pasikeitus kompanija arba per kodą. Turime planą mobiliems telefonams. Galite užsisakyti PASSPORT skambinimo kortelę, Call-Back iš Lietuvos bei asmeninius 800 nemokamus numerius.

Tel. informacijai ir užsakymams:
1-888-606-3427

MAXITEL
COMMUNICATIONS

www.maxitelusa.com

skambinti į Lietuvą, 6c. JAV visą parą.

PRENUMERUOKITE DIRVĄ

METAMS - \$35,
PUSEI METŲ - \$20,
PIRMA KLASE - \$58,
ORO PAŠTU Į UŽSIENĮ METAMS - \$110.00

P.S. TIRE Inc.
Complete Front End Service

481-5397

New and used Tires, Brakes, Shocks, Struts, Mufflers, lube oil and Filter
• Buy any 4 tires and receive a P.S. Tire hat!

OPEN
Mon.-Fri.: 8 am to 6 pm
Sat.: 8 am to 4 pm

866 E. 200th St.
Cleveland, Oh. 44119

Paul Stefanac

TAUPA
LITHUANIAN CREDIT UNION

**SAVI PAS SAVUS
KVIEČIAME VISUS Į TAUPĄ**

Telefonas (216) 481-6677; El. paštas TAUPA@AOL.COM
767 EAST 185th Street CLEVELAND, OHIO 44119

DARBO VALANDOS :
Antradienį, trečiadienį ir ketvirtadienį 9:00 v.r. - 4:00 p.p.
Penktadienį 9:00 v.r. - 6:00 p.p.
Šeštadienį 9:00 v.r. - 12:00 p.p.
Sekmadienį 11:00 v.r. - 12:00 p.p.

KIEKVIENA TAUPOMOJI SĄSKAITA IKI \$100,000 YRA APDRAUSTA (NCUA)

JAKUBS AND SON
Laidojimo Įstaiga

William J. Jakubs Sr.
William J. Jakubs Jr.
Kenneth Schmidt
Barbara Jakubs Schmidt

Licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai

936 East 185th Street Cleveland, Ohio 44119
36000 Lakeshore Blvd. Eastlake, Ohio 44095
Telefonas: (216) 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsinama, teikianti jaukią atmosferą rūdėsio valandoje. Didelė aikštė automobiliams pastatyti.

MATAS REALTY

Rita P. Matienė - Broker - Savininkė
State Certified Real Estate Appraiser - Įkainuotoja
Profesionalus pataravimas perkant-parduodant namus ir namų įkainavimas

V. R. MATAS Vytas R. Matas - Attorney-at-Law - Advokatas

Visi teisiniai pataravimai

17938 Hefl Rd. Cleveland, OH 44119 (216) 486-2530
2412 Cedarwood Rd. Pepper Pike, OH 44124 (440) 473-2530